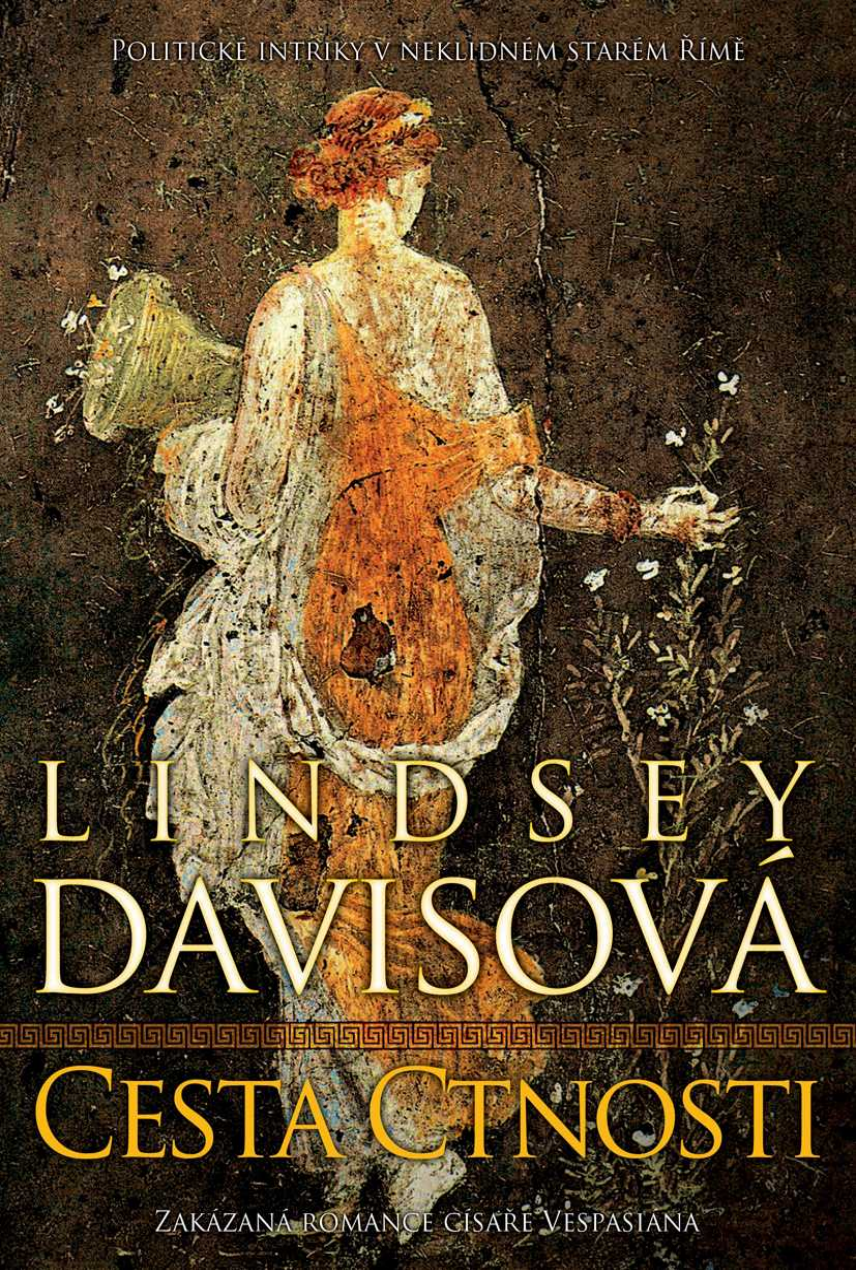

POLITICKÉ INTRIKY V NEKLIDNÉM STARÉM ŘÍMĚ

LINDSEY
DAVISOVÁ
CESTA CTNOSTI

ZAKÁZANÁ ROMANCE CÍSAŘE VESPASIANA

CESTA CTNOSTI

L I N D S E Y
DAVISOVÁ

CESTA CTNOSTI

Přeložil Zdeněk Hron

Tato kniha je beletristické dílo. Všechny osoby, instituce a události zachycené v románu jsou buď výtvořem autorčiny fantazie, anebo byly použity fiktivním způsobem.

Vydal nakladatelství BB/art s.r.o. v roce 2014

Bořivojova 75, Praha 3

Copyright © 1997 by Lindsey Davis

All rights reserved.

Z anglického originálu *The Course of Honour*
(Published by St. Martin's Griffin, New York)

přeložil © 2013 Zdeněk Hron

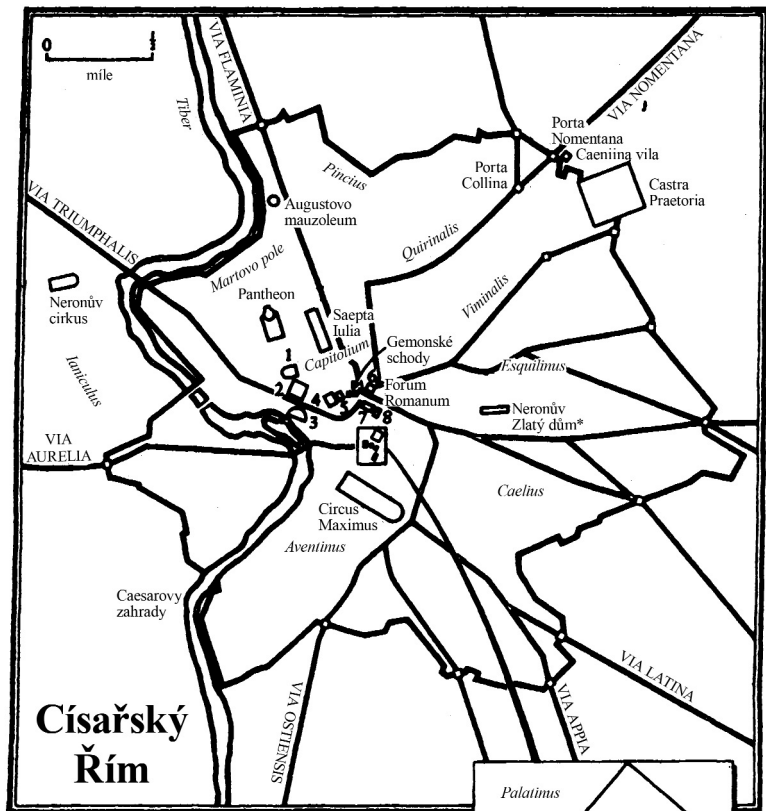
Redakce textu: Zuzana Pokorná

Jazyková korektura: Ludmila Böhmová

Grafická úprava obálky © 2013 Bohumil Fencel

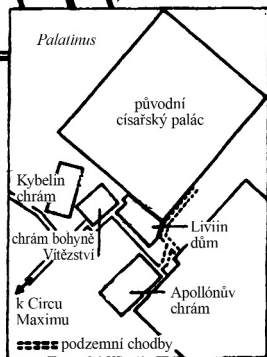
První elektronické vydání v českém jazyce

ISBN 978807618505

- 1 Balbovo divadlo
- 2 Octaviin portikus
- 3 Marcellovo divadlo
- 4 Jupiterův chrám
- 5 Tabularium
- 6 Kurie (sídlo Senátu)
- 7 Juliova bazilika
- 8 Vestin chrám

* Vše, co se z něho dochovalo; původně zaujímal mnohem rozsáhlejší plochu.

ČÁST I

Protivná služka

*Příběh začíná na podzim roku 31 po Kristu
za vlády císaře Tiberia*

Kapitola 1

Co to, při bozích, je?

Mladík kráčející ráznými kroky se náhle zastavil. Bratr jdoucí po jeho boku se překvapením rovněž zarazil. Doléhala k nim neurčitá vůně. Oba nedůvěřivě vtáhli vzduch do nosu.

Něco neuvěřitelného! Byla to vepřová klobása, která se opékala na prudkém ohni.

Všechno okolo tonulo v tichu. Ozvěna jejich vlastních kroků naposledy zašeptala a dozněla. Mrazivě studené, vysoké, mramorem zdobené chodby oficiální části císařského paláce na Palatinu, z které se vládlo celé Římské říši, jinak nerušila sebemenší známka nějaké činnosti. Za dlouhodobě nepřítomného císaře Tiberia tamní reprezentační sály nikdy nevívaly návštěvníky přílišnou útulností. A dnes to bylo ještě horší než jindy. Po stranách klenutých chodeb, v nichž měly stát stráže, visely pouze nevábne závěsy, jejichž těžkými záhyby nikdo nepohnul od té doby, co je tam pověsili. K příchozím nadále svůdně doléhala pouze ona výrazná vůně masa a koření.

Mladší z obou mužů se pohnul z místa rychlejším krokem. Obcházel rohy a míjel průchody, jako by právě našel správnou cestu, až nakonec po lehkém zaváhání prudce rozrazil menší dveře. Než ho bratr stačil dohnat, sklonil hlavu a rázně vstoupil dovnitř.

Rozzuřená otrokyně vztekle vybuchla: „Přeplav se přes Styx, sem nesmíš!“

Vlasy jí visely v jediném zplihlém prameni. Obličej měla v smutném kontrastu k nalíčeným paním ode dvora nehezky bílý. Avšak přes svou zanedbanost nosila tuniku z hrubé vlněné látky odvázným způsobem,

a mladý muž, ačkoli se uměl chovat lépe, jí suše odsekl: „Díky! To je ale zajímavé děvče!“

Kainis si v pozdějších dobách nikdy nedokázala přesně vzpomenout, o jakém svátku to tehdy bylo. Zato roční období bylo jisté. Podzim. Stalo se to na podzim šest let před Tiberiovou smrtí. V roce, kdy nastal pád prefekta pretoriánské gardy Aelia Seiana, o němž se říkalo, že má smečku oblíbených psů, které krmí lidskou krví. Téhož Seiana, který dvacet let vládl Římu železnou pěstí a chtěl se stát císařem.

Možná to bylo během skvělé desetidenní řady her uspořádaných na počest samého Augusta. Augustales, původně ustanovené na oslavu paměti prvního římského císaře a tehdy už konané na počest celého císařského rodu, mohly být příležitostí, při níž Antonia dala všem svým otrokům a propuštěncům včetně vrchního sekretáře Diadúmena sváteční volno. A ještě pravděpodobnějším datem možná byly Augustovy narozeniny, které se v té době už dávno běžně oslavovaly týden před začátkem října. Antonii mohlo docela dobře přivést k tomu, co se chystala udělat, pomyšlení na Augusta, který v Římské říši zavedl císařství.

V takový den bylo od každého bláznovstvím, jestliže se pokoušel v paláci vyřídit nějakou úřední záležitost. O všech státních svátcích kněží imperiálního kultu prováděli náboženské obřady ve městě, zatímco senátoři, občané, propuštěnci, a dokonce i otroci od nejprivilegovanějších knihovníků až po umouněné topiče v lázních využili příležitosti a také se hromadně nahnuli do chrámů. Z paláce na Palatinu tudíž už několik hodin předtím zmizeli všichni, kdo vynášeli odpadky a zametali schody, leštili stříbrné poháry a mísy vykládané drahokamy, účetní a sekretáři, komorníci, kteří prověřovali návštěvníky, majordomové ohlašující jejich jména, sluhové, kteří odhrnovali závěsy a přinášeli polštáře. Při slavnostních příležitostech vždy předsedal Seianus a na stráži u něho stáli pretoriáni, kteří měli střežit císaře. Rozsáhlý císařský palác, který byl i za císařovy dlouhodobé nepřítomnosti v Římě každý den dějištěm rušné činnosti a dlouho do noci hlučel nesčetnými projevy života, nakrátko ztichl.

Dveře se rozléty. Někdo rázně vešel dovnitř. Kainis vzhledla. Zachmuřila se a ten muž sraštil obočí.

„Někdo tu je, Sabine!“ zavolal přes mohutné rameno, zatímco se tyčil jak hora v nízkých dveřích. Omastek, který mladá žena míchala lžící, nebezpečně vyprskl.

„Při Junoně a Minervě...“ ulevila si chraplavě Kainis, poněvadž přes okraj ohřívadla na dřevěné uhlí vyšlehl bílý jazyk plamene a donutil ji uhnout od pánve. „Jestli nezavřete ty dveře, tak všichni uhoříme!“

Druhý muž, zřejmě Sabinus, také vešel. Na lemu tógy měl široký purpurový pruh, jaký příslušel senátorům. „Cos pro nás našel?“

Tuk opět zuřivě prskl. „Při bozích!“ obořila se na ně vztekle Kainis, která zapomněla na jejich postavení, protože sama málem chytila.

„Protivnou služku s pánví klobás.“

Konečně se dovtípil a zavřel za sebou dveře.

Zabloudili. Kainis to hned uhodla. Dokonce i otevřená prostranství a chrámy mezi sídly členů císařské rodiny nad Cirkem Maximem zely prázdnotou. Státní úřady na Foru Romanu stojící na povlovně se svažujícím Palatinu byly zavřené. Přijít dnes je hloupost. Poněvadž před nimi nezkřížily kopí obvyklé strážce, ti dva bloumali nesprávnými chodbami a nakonec byli úplně zmatení. Jen lidé, kteří se chtěli o samotě oddávat svým nekalým sklonům, skrytě číhali někde v temných koutech. Byla tam pouze všelijaká výstřední a úchylná individua, skrblicí, nespokojenci a – Kainis.

Patřila ke skupině děvčat, jejichž práci řídil Diadúmenos a která opisovala korespondenci pro Antonii. Dnes jí nařídil, aby se hezky v tichosti držela mimo nebezpečí; potom bude muset dojít do Liviina domu, v němž žije její paní, a zeptat se, bude-li třeba něco udělat. Kainis byla sice podřízená, ale zato schopná síla a kromě toho Diadúmenos nepočítal s tím, že by se mělo stát něco důležitého. Kainis tedy podobně jako všichni ostatní vlastně měla sváteční volno.

Proto také ta klobása. Užívala si samoty – což byla pro otrokyni vzácnost – i jídla. Potřebný obnos dala dohromady díky tomu, že psala dopisy jiným lidem a ještě sbírala po chodbách poztráčené mince. Vplížila se do místnosti, rozkrájela maso na stejné kousky a opékala si je na pánvičce určené k rozpouštění pleťového krému na obličej, aby si mohla o samotě

a v klidu pochutnat na své oblíbené lahůdce. A na klobásu se těšila opravdu oprávněně, poněvadž její organismus zoufale potřeboval maso a tuk a její vyprahlé smysly toužily po oříšcích, koření a vzácném jídle připraveném na rozpálené pánvi. Proto ji tolik popudilo, že ji někdo vyrušil.

„Promiňte, pánové, ale sem nemáte přístup.“

Z opatrnosti se však snažila zakrýt zlost. V Římě bylo moudré chovat se diplomaticky. To se týkalo všech bez rozdílu. Lidé, kteří se domnívali, že se dnes těší císařově důvěře, mohli zítra skončit ve vyhnanství nebo přijít o život. Kdo chtěl přežít, musel se vetřít do kliky obklopující Seiana. Přátelení bylo už po léta nebezpečné, poněvadž nevhodné styky ulpívaly podobně jako šťáva z cibule za nehty kuchaře. Avšak mnoho slibných kariér skončilo katastrofou jenom proto, že dnešní nuly dokázaly přežít a zítra jet v triumfálním průvodu s vavříny a zlatými stužkami zdobícími etruskou korunu spletenou z dubových ratolestí.

Mladá otrokyně udělala vždy nejlíp, když se snažila působit zdvořilým dojmem: „Pánové, chcete-li Veroniku...“

„Ale no tak,“ přerušil ji prudce první z mužů. „Možná bychom měli raději tebe.“

Kainis rychle zatřepala pánví, až lopatka poskočila, a posměšným tónem řekla: „Doufám, že jste bohatí?“ Oba muži se po sobě podívali a pak s týmž lítostivým úšklebkem svorně zavrtěli hlavami.

„Tak to mi nejste k ničemu!“

Všimla si jejich zastřených rozpaků – ctí tradice a dobré rodinné mravy – tedy alespoň navenek před lidmi. Veroniké by se s nimi nezdržovala. Ta dokáže ohromit i nafoukaného senátora. Je přesvědčená, že i mladá otrokyně, která je plná života a hezká, si může sama se sebou dělat, co se jí líbí.

Kainis byla také cílevědomá a náruživá – toužila si uspořádat život nějakým jiným způsobem.

„Zřejmě jsme zabloudili,“ vysvětloval jí ten opatrný z obou bratrů – Sabinus.

„Sluha zklamal?“ vyzvíдалa Kainis a kývla hlavou k jeho společníkovi.

„To je můj bratr,“ prohlásil senátor – a tenhle senátor se vyjadřoval přímočaře!

„Jak se jmenuje?“

„Vespasián.“

„Proč tedy taky nemáš široký pruh?“ obořila se bez zábran na bratra. „Ještě na to nemáš věk?“ V Senátu směli zasedat muži, kteří dosáhli pětadvaceti let, tomuhle však bylo něco málo přes dvacet.

„Mluvíš jako moje matka, neříkáš nic chytrého!“ odsekl.

Římští občané obvykle s mladými otrokyněmi o svých patricijských matkách nikdy nežertovali. Kainis na něho tedy nevěřičně zírala. Měl širokou hrud', mohutná ramena a silnou šíji. Příjemný obličej s výraznými rysy. Brada mu trčela vzhůru, nos naopak připomínal zobák, rty měl pevně sevřené, ale přesto vypadal dobrosrdečně. Očima neuhýbal před pohledy jiných. Kainis se odvrátila. Poněvadž byla otrokyně, raději nechtěla takovému pohledu čelit.

„Nejsem na to připravený,“ dodal a nasupeně pohlédl na bratra, jako by šlo o předmět nějakého rodinného sporu.

Kainis zapomněla na opatrnost a odpověděla: „Nebo spíš Senát není připravený na tebe?“ Mezitím si už stačila všimnout jeho zaryté drsnosti, úmyslného odmítání skrývat, z jaké země pochází a jak mluví; obdivovala to, ačkoli v Římě by to mnozí nazvali neotesaností.

Vytušil, že v ní vzbudil zájem. Když chtěl (a Kainis byla přesvědčena, že ano), ženy ho pravděpodobně měly rády. Sama však prvnímú hnutí odolala.

„Zabloudil jsi do Liviiny komory, pane,“ oznámila druhému muži, totiž Sabinovi.

Náhle nastalo ticho, které si v duchu s rozkoší užívala. Malá místnost sice vypadala jako nějaký sklad voňavek, ale oběma vetřelcům určitě vrtalo v hlavě, jestli snad právě tam proslulá císařovna nemíchala jedy, jimiž – údajně – odstraňovala ty, kdo jí překáželi. Livia sice v té době už byla nějakou dobu mrtvá, ale nepodložené pověsti přesto kolovaly dál, přibývalo jich a byly čím dál horší.

Oba muži si celí nesví prohlíželi nádobky s kosmetickými přípravky. Některé byly prázdné, protože obsah se vypařil už před řadou let, jiné vytekly a zůstaly stát uprostřed ztuhlé loužičky. A další se dochovaly v neporušeném stavu: skleničky mandlového oleje, mastkové dózy s jem-

ným voskem a tukem, ametystové flakóny pomády, zazátkované skleničky s antimonem a výtažkem z mořských řas, alabastrové nádoby plné rudého okru, popelu a křídý. To místo nebylo určeno pro kuchaře, ale spíš pro lékárníka. Veroniké by dala tři prsty za to, aby sama objevila takovou jeskyňku plnou pokladů.

Na poličkách ovšem ležely ještě další nádoby a pouzdra, Kainis je však raději nechala na pokoji. Některé látky nemohly mít žádný prospěšný účinek a přesvědčily ji o pravdivosti tvrzení, že Livia určitě byla ve spojení s proslulou travičkou Lucustou. Nechala si to však pro sebe.

„A co tu děláš ty?“ zeptal se užaslý Sabinus.

„Sepisuji kosmetiku, pane,“ odpověděla ostýchavě Kainis, čímž naznačila, že všechno je jinak.

„Pro koho to děláš?“ zabručel Vespasián s náznakem, který dával najevo, že by rád věděl, kdo se stal novou nebezpečnou osobou po Livii.

„Pro Antonii.“

Vespasián zvedl obočí. Snad je přece jen ctižádostivý, pomyslela si.

Její už starší paní byla nejobdivovanější ženou v celém Římě. První poučení, jež Diadúmenos do Kainidy vtloukal, znělo, že se musí vyhýbat rozhovorům s muži, kteří se budou snažit vetřít do Antoniiny přízně. Dcera Marka Antonia a Octavie, Augustova neteř a Tiberiova švagrová, matka proslulého Germanika (a rovněž podivína Claudia a ostudné Livilly), babička Caliguly a Gemella, kteří se jednoho dne měli dělit o vládu nad Římskou říší... Musí-li být žena hodnocena podle toho, jaké má mužské příbuzné, pak Antonia sklidila opravdu bohatou úrodu ovoce, třebaže Kainis osobně přišla na to, že bylo dost strupaté a plesnivé. Ačkoli na ni zmínění slavní muži nepříjemně doléhali, Antonia zůstala moudrá, odvážná a úplně nepodlehla nedůstojnému zacházení, jež zažila. Dokonce i císař ji bral vážně. A dokonce i její otrokyně snad mohly uplatňovat určitý vliv.

„Paní málokdy vídám,“ řekla Kainis tiše, aby nemohlo dojít k žádnému nedorozumění. „Žiji tady v císařském paláci. Její dům je příliš malý.“

Byla to sice pravda, ale tím, že byla poslána k Antonii, které měla za úkol opisovat dopisy, se jí dostalo přímo zázračné příležitosti.

Narodila se sice jako otrokyně, ale přesto nebyla svým založením

žádná služka. Byla vybrána pro svou bystrost a potom ji naučili všemu, co je třeba pro práci v kanceláři: čtení, psaní, počítání, samostatnému uvažování, vystupování a elegantní konverzaci vedené příjemným hlasem. Výtečně ovládala latinu a nadprůměrně řečtinu. Vyznala se v počtech a hravě si poradila s účetnictvím. Dovedla dokonce i uvažovat, nechávala si to však pro sebe, poněvadž nechtěla uvádět ostatní do rozpaků tím, že by dávala najevo svou duševní převahu. Jen její smutné dospívání zabránilo tomu, aby byla už dávno umístěna v některém z císařských úřadů. Do kanceláře nikoho nepustí, dokud se nepřesvědčí, že dovede spolehlivě jednat se senátory.

Stáhla pánev z kamínek a povstala v celé své výši, aby jednala s těmi muži. Byla k tomu důkladně připravena. Kainis se dovedla držet v pozadí, a přitom sršet výkonností. Vždycky náležitě seděla, aby si nekazila rukopis. Stála, aniž se hrbila, z chůze jí vyzařovala sebedůvěra, mluvila zřetelně a dovedla s bezmezným kouzlem ukázat dveře nezvaným senátorům.

Zatím ovšem nebylo jasné, zda se to bude týkat i dveří komory, v níž se spolu octli.

„Antoniina kuchařka?“ vyzvídal Sabinus, když manipulovala pánví. Muži nikdy nic nepochopí, pomyslela si.

„Antoniina sekretářka,“ pochlubila se.

„A proč máš tu klobásu, Antoniina sekretářko?“ zeptal se bratr, který si ji pořád měřil tím dlouhým, zachmuřeným pohledem. „Copak tě tu neživí?“

Tím, jak se neustále vraceli k jejímu jídlu, jí byli milí a probouzeli v ní naději. Kainis se usmála, ačkoli měla oči sklopené ke kovovému pohárku. „Každodenní otrocká strava není nikdy dobrá a vůbec nestačí.“

Sabinus sebou trhl. „Vypadá to na oběd bohatších lidí!“

Ten senátor se jí líbil víc, než čekala. Vypadal poctivě a dobrosrdečně. Vzrušeně zvolala: „Přijde na to, pane! Bohatý jezdec je na tom líp než chudý senátor. Být chudý, ale patřit ke středním vrstvám je pořád lepší, než být plebejec, který se pomalu nesmí ani vysmrkat na ulici. Otrok v císařském paláci si žije líp než svobodný lodník, který bydlí v boudě na břehu Tiberu, kde se přes ni často převalí povodeň...“ Poněvadž ji neza-

razili, dodala zbrkle: „Moc Senátu už je jen zdání, Římu vládne prefekt pretoriánů...“

To ovšem neměla říkat nahlas.

Aby odvedla pozornost jinam, překotně ze sebe chrlila dál: „Pokud jde o mě, narodila jsem se v paláci, jsem tu v teple a můžu poslouchat hudbu, mám lehkou práci a také příležitost, abych to dotáhla dál. Možná mám větší svobodu než leckterá urozená římská dívka s granátem v každém uchu, která musí žít zavřená v otcovském domě, kde sice nemá nic na práci, ale pak se musí provdat za nějakého poloblba, který se jí neustále snaží uniknout, aby si mohl rozumně popovídat a bez donucení si užít v posteli – a když to není úplný poloblb, navázat opravdový citový vztah – s takovými děvčaty, jako jsme Veroniké a já!“

Zarazila se, protože jí došel dech. Prozradila, co si myslí o politice, a ještě horší bylo, že odhalila něco z vlastního nitra – proto stísněně přešlápla z nohy na nohu.

Vážný pohled mladšího z obou mužů ji zneklidňoval, a proto tiše řekla: „Tak už přestaňte pošilhávat po mé klobáse. Chcete kousek?“

Následovala krátká odmlka vyvolaná otřesem, který způsobila její přímá slova.

Bylo to něco nemyslitelného.

„Ne, děkuji,“ odpověděl Sabinus překotně a snažil se přetrumfnout bratra – což ovšem nebylo snadné.

Kainis sice byla protivná, ale zato velkorysá. Vzdala se obrany svého soukromí a raději na špičce nože podala mladému příslušníku jezdeckého stavu kolečko klobásy, které hned prsty stáhl z čepele.

„Hm! To je dobré!“ Mladík se smál, a zatímco žvýkal, pozorně si ji prohlížel. Z přísného obličej se mu jakoby mávnutím kouzelného proutku vytratilo všechno trápení. Otrokyně se domnívala, že každý, kdo smí nosit důstojnou bílou tógu, má denně k obědu páva s delikátní omáčkou, ale ten muž teď jedl s chutí vyhladovělého kluka, který myje nádobí v kuchyni. Možná utratili všechny hotové peníze za praní těch bílých tóg. „Dej kousek tomu bláznovi, stejně na to má chuť.“

Kainis si změřila senátora zkoumavým pohledem. Nabídla na špičce nože další sousto a Sabinus si je neobratně vzal. Bratr ho silně plácl po

rameni a Kainis při tom zahlédla záblesk jeho masivního zlatého prstenu příslušejícího příslušníku římského jezdeckého stavu. Potom se jí přiznal: „Vždyť říkám, že mu dělám osobního sluhu! Razím mu cestu ulicemi, odháním exekutory a nepřitažlivé ženy, v lázních mu hlídám šatstvo jako nějaký pes a taky se starám, aby se... dosyta najedl.“

Nepoznala, co z toho myslí vážně a co je pouhý vtip.

Mezitím mu už z obličeje vyčetla, že se mu líbí. Takové pohledy dobře znala; všimla si jich u mužů, kteří se točili kolem Veroniky. Kainis nad tím ustrnula. Už i tak jí život připadal jako těžké břemeno. A poslední, co by ještě potřebovala, bylo odhánět někoho, kdo si dělá přehnané naděje a ještě mluví jako nějaký venkovan a nemá peníze. „Půjdu vám ukázat cestu, pánové.“

„Přivedeme to děvče do neštěstí,“ varoval Sabinus.

Bratr se na ni pak poprvé usmál. Byl to křečovitý, smutný úsměv člověka, který chápe omezení, jemuž byla vystavena. Byla příliš moudrá na to, aby mu odpověděla úsměvem. Nepřestala žvýkat a odmítala se hnout z místa. S očima strnule sklopenýma na podlahu Kainis pomalu jedla klobásu, kterou si po kouscích nabodávala na špičku nože. Byla plněná dobrým sekaným vepřovým masem, okořeněným myrtovými kuličkami, pepřem a pistáciiovými oříšky; opekla si ji na pánvi v rozpáleném oleji s pórkem.

Na pánvičce zůstaly už jen dva poslední kousky. Mladší bratr – Vespasián – po jednom sáhl, ale pak se zarazil a s mírnou výčitkou jí řekl: „Ale ty nás necháš, abychom tě připravili o večeri, děvče.“

„Jen si klidně vezměte!“ pobízela je a náhle si připadala ostýchavá a neupřímná. Bylo jí příjemné, že mohla způsobit potěšení něčím jiným, než bylo obvyklé u mladých otrokyní.

Mladík se tvářil vážně. „Zaplatím, co jsem dlužen.“

„Snad!“

Tak se tedy společně najedli, ona a ten mohutný mladý muž se srdečným výrazem. Oba jedli, zatímco bratr čekal; potom si olízali prsty a oba slastně vydechli. Všichni tři se tomu od plic zasmáli.

„Ukážu vám cestu, pánové,“ zopakovala tiše Kainis, která, jak do bezútešného přišerí jejího světa chabě pronikalo sluneční světlo toho jiného, zase začala být skleslá. Odvedla je na chodbu a dál k té části paláce, v níž

sídlily úřady, a protože měla po každém boku jednoho z nich, vyhřívala se v záři jejich přítomnosti.

„Díky,“ řekli oba samozřejmým tónem, jaký příslušel jejich postavení.

Bez jediného slova odpovědi se otočila na patě v nezavázaném sandálu. Odkráčela, jak ji naučili – s hlavou vzhůru, se strnule narovnanými zády, beze spěchu a ukázněně. Na špíně a bezútěšnosti, které jí byly vnuceny jejím původem, přestalo záležet; nevšímalala si svého smutného postavení a v tu chvíli byla sama sebou. Vytušila, že se oba muži za jejími zády zastavili a čekali, až se za nimi na rohu ohlédne, bála se však otočit, aby se třeba nedočkala toho, že se jí budou smát.

Ani jeden z bratrů to však neudělal. Senátor – jmenoval se Flavius Sabinus – přijal podivné dobrodružství, jež je nečekaně potkalo, s naprostým klidem. A jeho bratr se sice mírně usmíval, ale rozhodně se neposmíval.

Věděl, že by se neměl pokoušet znovu se s ní setkat. Kainis nic nechápala, zato on ano, a hned. Byl už takový – pokaždé rychle vyhodnotil situaci, v duchu dospěl k osobnímu rozhodnutí a teprve po delší době následoval čin na veřejnosti. Měl zase odjet z Říma a vlastně i z Itálie. Ale Flavius Vespasianus si po celou dlouhou cestu zpět do Thrákie v duchu říkal: Taková zajímavá dívka!

Kapitola 2

Kainis k večeru téhož dne uposlechla Diadúmenova pokynu a šla se zzeptat, jestli její paní nepotřebuje nějaké její služby. Umytá a učesaná kráčela tiše a nesla si s sebou voskovou tabulku na poznámky a dřevěnou skříňku na pisátka.

Liviin dům stál v bezprostředním sousedství paláce, což bylo pohodlné, ale přesto zaručoval soukromí, bylo-li třeba zachovávat společenský odstup. Byl to – alespoň teoreticky – onen proslulý skromný domov, který si zajistil k užívání Augustus. Pomáhalo to udržovat mýtus, že navzdory počtám, jimiž byl zahrnut poté, co přijal titul císaře, zůstal prostým občanem – prvním mezi sobě rovnými, jak se sarkasticky říkalo. Mezi lidmi se šušovalo, že v jeho domě manželka a dcera pracovaly na stávkou a tkaly císařské látky na jeho oděvy stejně, jak to odjakživa měly dělat římské ženy pro své mužské příbuzné. Livia a Iulia se někdy, když je právě nezaměstnávaly jiné záležitosti, snad skutečně věnovaly tkaní. V Iuliině případě ovšem ne příliš často. Stále si totiž nacházela čas na to, aby vedla natolik zhýralý život, že si jím vysloužila nejprve vyhnanství a hanbu a nakonec stětí mečem.

V předcházejících dvou letech, jež uplynula od smrti úctyhodné císařovny, zůstával Liviin dům výhradně Antonii; stál na jižním svahu Palatinu ve čtvrti, v níž kdysi mívali sídla významní představitelé republiky. Augustus, který se tam narodil, ostatní rodiny vykoupil a proměnil místo ve svou vlastní doménu. Původní soukromé sídlo bylo zbořeno, aby uvolnilo místo jeho velkolepému novému chrámu Apollóna s portikem Danaidek, a proto mu Senát daroval náhradní budovu v bezprostředním sousedství chrámu, v níž byly skvělé místnosti určené k přijímání hostů. Jeho manželka Livia vedla u chrámu vlastní skromný (ovšem přesto skvělý) dům. V důsledku toho získali soukromý palác a přitom mohli nadále předstírat, že žijí v klasickém prostém římském domově.

Antonia v něm žila od té doby, co se provdala za Liviina oblíbeného a hrdinského syna Drusa. Když ve věku pouhých sedmadvaceti let ovdověla, rozhodla se, že zůstane v domě své tchyně a ponechá si místnost i lože, jež sdílela se zesnulým manželem. Poněvadž v té době už byla matkou tří dětí, měla právo zůstat bez zákonného poručníka a žitím s Livií si zachovala nezávislost a zároveň se vyhnula pomluvám. Rovněž jí to umožnilo, aby se až do konce života nemusela znovu vdát. Antonia zkrátka dosáhla trvalé svobody, což bylo mezi římskými ženami vzácné.

Liviin dům byl postaven pod úbočím pahorku. Soukromý přístup z části paláce, v níž sídlily úřady, byl zajištěn podzemními tunely. Kainis se bezděčně dala skrytou cestou. Tam pravděpodobně nenarazí na vojáky pretoriánské gardy. Ti sice měli za úkol strážet císaře, ale poněvadž Tiberius byl pryč, jejich velitel Seianus na sebe strhl veškerou moc a pretoriáni se chovali nesnesitelně. Toho dne jich však byla ve službě jen pouhá hrstka a žádný se nenacházel v podzemních chodbách.

Prošla dvěma postranními odbočkami, proletěla jako šíp posledním kouskem cesty a pak už se cítila v bezpečí. Příslušníci gardy Antoniiny návštěvy obvykle neobtěžovali. Ale když měli špatnou náladu nebo když pili víc než obvykle, mohli být pro pouhou otrokyni nebezpeční. Tvořili arogantní elitu, chráněnou pouhým Seianovým jménem, a stali se brutálními stvůrami, které obtěžují každého, koho si zamanou.

Samotný Seianus byl nedotknutelný. Povznesl se z obyčejného důstojníka, vojáka proslulého svou ctizálostí. Měl určité kouzlo a díky němu se stal přítelem svého císaře, který jinak neměl příliš mnoho věrných společníků. Bylo všeobecně známo, i když to nikdo veřejně nepřipustil, že se Seianus stal milencem Antoniiny dcery Livilly v době, kdy byla manželkou císařova syna. Dokonce se šušovalo, že s ní kul pikle, jejichž cílem bylo zavraždění manžela. A téměř jistě docházelo k ještě horším spiknutím. V zájmu vlastní bezpečnosti bylo nejlépe se o ně vůbec nezajímat.

Kainis, celá lehce rozechvělá, zazvonila a čekala, až ji vpustí, poněvadž věděla, že vrátný pravděpodobně bude mít sváteční náladu a nějakou dobu mu potrvá, než přijde. Skrytou cestou se dostala k zadnímu vchodu u zahrady, u něhož byl vrátný ještě línější než u hlavního vedle chrámu bohyně

Vítězství. Nesnášela, když musela stát před zavřenými dveřmi, poněvadž počítala s tím, že ji zevnitř může pozorovat někdo, koho sama nevidí ani neslyší. Připadala si jako nahá v trní a raději se otočila zády ke dveřím.

Když Antoniin majordom kupoval Kainis z hlavní císařské školy určené pro praktický výcvik otroků a otrokyní, vše proběhlo tak ohleduplně, že to spíš než obchodní transakci, při níž zboží i peníze přešly z ruky do ruky, připomínalo adopci. Sama Antonia o ničem pravděpodobně vůbec nevěděla. Příležitost k zaměstnání v tak vysokém postavení nebylo snadné získat a ani potom automaticky nepřinášelo úplnou důvěru. V základních kancelářských znalostech Kainis snadno předstihla všechny konkurentky, ale Antonia nebyla vůbec ochotna umožnit přístup ke svým soukromým dokumentům, a oprávněně. Dívka byla pořád ve zkušebním období a byla jen o málo víc než obyčejná opisovačka. První známkou toho, že se jí dostává příznivého přijetí, bylo, že ji Diadúmenos toho dne nechal sloužit samotnou. Znamenalo to důležitý krok na cestě jejího vzestupu, což si Kainis uvědomovala, a proto se zoufale snažila obstát.

Nabručený vrátný konečně přišel a vpustil ji. Zatímco trpělivě čekala, v duchu si libovala, jaké má štěstí. Diskrétními vchody tohoto poměrně skromného domu procházeli římsí státníci i cizí potentáti, potomci panovnických rodů ze závislých zemí – Judeje, Thrákie, Mauretánie, Arménie, Parthie – a výstřední či neblaze proslulí členové Antoniiny vlastní rodiny. Pod Antoniina ochranná křídla se uchylovali vlivní Římané s dlouhodobým výhledem do budoucna. A poněvadž toho dne byl svátek, večer možná přijdou návštěvníci, i když si Kainis všimla, že zatím v celém domě panuje neobvyklý klid.

Zahradním peristylem a krátkou vnitřní chodbou se prošlo do zastřešeného atria s černobíle dlážděnou podlahou, které se nacházelo ve středu kancelářského křídla. Naproti němu vedlo dolů dlouhé rameno schodiště od hlavního vchodu. Po obou stranách se rozkládaly místnosti určené pro veřejnost – přijímací pokoj a jídelna –, obě vyzdobené prvotřídními malbami. Za nimi a v horních poschodích se táhly řady soukromých pokojů a ložnic, ovšem mnohem menších.

Měla za úkol nejprve se představit ceremoniáři Maritimovi a potom v případě, že by jí paní chtěla něco diktovat, posloužit v jedné z menších

místností přiléhajících k přijímacímu pokoji. Toho večera ji Maritimus, který vypadal roztržitě, nechal právě v něm a ona z nějakého neznámého důvodu musela čekat. Kainis si podrobně prohlížela nádhernou nástěnnou malbu zobrazující Íó stráženu Argem a s pochopením sledovala, jak se Hermés plíží okolo velkého balvanu, aby ji zachránil; vypadal přesně jako nějaký kučeravý prohnáný mladík, před nímž matka nymfy určitě varovala.

Kainis se snažila uklidnit tím, že si srovnala voskové tabulky na psaní poznámek a vyndala si *stilus* – rydlo k psaní na tabulky potažené voskem. Obvykle byl přítomen vrchní sekretář Diadúmenos, aby si nepřipadala tak bezbranná. Ale zase se vyznala v korespondenci takového druhu, jakého bylo zapotřebí. Antonia vlastnila a spravovala nejrůznější osobní vlastnictví včetně statků v Egyptě a na Východě, které zdědila po svém otci Marku Antoniovi. Na svém dvoře vychovávala dědice trůnů z odlehlých provincií, které do Říma poslali prozíraví panující otcové nebo je jako rukojmí odvedli sami Římané, a mnoho listů se psalo i těm, kteří se už vrátili domů. Pro schopného písaře nepředstavovaly nic světoborného, ale Kainis tentokrát měla pro Antonii pracovat poprvé bez dohledu.

Do místnosti se znovu vrátil podrážděný ceremoniář Maritimus. „Mám najít Diadúmena. Ty jsi tu sama? Kde je?“

„Dostal na svátek volno.“

„To přece nejde!“ Maritimus byl celý zalitý potem.

„Ale klidně,“ prohlásila Kainis povzbudivým tónem, poněvadž odmítala připustit, že se děje něco mimořádného, dokud jí to sám nevysvětlí.

Ceremoniář na ni zamračeně vybafl: „Chce napsat dopis.“

„To zvládnou.“ Kainis toužila něco znamenat. Nová práce ji těšila. S nepředstíraným potěšením uplatňovala své dovednosti a oslňovalo ji, co se dověděla z Antoniiny korespondence. Uznávala, že ještě neviděla všechno. Ale i tak ji pocit, že se dnes večer nehodí pro požadovanou práci, citelně dráždil. „Řekneš jí, že jsem volná?“

„Ne, chce Diadúmena. Nevím, co se děje, ale něco ji vyvedlo z míry. Ty něco takového nemůžeš dělat – týká se to její rodiny.“

Antonia o rodině nikdy nemluvila. Nesla to strašné břemeno úplně sama.

„Nic nevynesu!“ vyhrkla Kainis našťvaně.

„Je v tom politika!“ zasyčel ceremoniář.

„Dovedu držet jazyk za zuby!“ To ostatně uměl každý rozumný otrok.

Nebylo to však nic platné. Maritimus mlaskl a znovu rychle zmizel. Kainis se poddala trpkému zklamání. Vrtalo jí hlavou, jaká mimořádná událost asi Antonii vyvedla tolik z míry.

V té chvíli uviděla svět a své místo v něm novými očima. Práce v soukromém domě jí připadala úžasná. Už se stačila bezprostředně přesvědčit, jak je prakticky uplatňována římská vláda. Podobně jako většina rodinných záležitostí se opírala o krátkodobou vzájemnou oddanost a o dlouhodobou rozezlenost, které se projevovaly v ovzduší nevraživosti, nenasytnosti a chaotičnosti. Kainis neměla rodinu, a tudíž tomu všemu s potěšením přihlížela.

Ať její paní toho večera rozrušilo cokoli, mladá sekretářka už začínala tušit, co za tím bude – císař Tiberius, jehož slavný bratr Drusus byl předtím Antoniiným manželem, trávil poslední léta svého zpustlého vyhnanství na ostrově Capreae a v Římě se všeobecně počítalo s tím, že se už nikdy nevrátí. Bylo mu už přes sedmdesát let, a tudíž nebylo vůbec od věci začít uvažovat o jeho nástupci.

Poněvadž Augustus na začátku založil své politické postavení na rodinných svazcích s Juliem Caesarem, vláda nad Římem se stala dědičným právem. Většina mužských dědiců trůnu však sešla ze světa uprostřed skutečných neštěstí a vzájemně se střetávajících ambicí jejich ženských příbuzných, které budily hrůzu. Císařův vlastní syn, jenž se oženil s Antoniinou dcerou Livillou, zemřel osm let předtím za dost podezřelých okolností. Vzhledem k tomu volba padla buď na Livillina syna Gemella, anebo na jeho bratrance Caligulu. Podařený pářeček – Caligula, jemuž sice ještě nebylo ani třináct let, ale přesto už stačil zde v Antoniině domě svést svou vlastní sestru, a Gemellus, který byl velice nepřijemný a neustále nemocný. Kdyby však Tiberius v blízké budoucnosti zemřel, Řím by byl ponechán na pospas těm dvěma mladíkům a kromě toho by nesmírnou moc uplatňoval Seianus.

Bez sebemenšího varování do místnosti zcela tiše vstoupila Antonia. Kainis hbitě vyskočila.

Antonii se blížila sedmdesátka, přesto si však uchovávala hladký obličej bez vrásek, jemné rysy, oči posazené od sebe a příjemné rty, které z ní dělaly proslulou krasavici. Vlasy, které jí už začínaly řádnout, měla uprostřed rozdělené pěšinkou a sčesané nad ušima dozadu na šíji do obvyklého tradičního účesu. *Stolu*, šat určený urozeným ženám, a přehoz přes ramena měla nenápadně nádherné, náušnice a přívěsky byly masivní starožitnosti – symboly největšího bohatství a moci, jimž ovšem nepřikládala sebemenší cenu.

„Ty jsi Kainis?“ Mladá otrokyně přikývla. Samozřejmě sebejistota její paní na ni účinkovala tak, že si sama připadala neotesaná a neobratná. „Máš službu sama? Nevadí, je třeba udělat něco důležitého. Nesnese to odklad. Budeme si s tím muset poradit co možno nejlépe.“ Paní si ji změřila přísným pohledem. Padlo rozhodnutí. V životě mladé otrokyně nastal nečekaný zvrat – z nevysvětlitelných důvodů ji Antonia poctila svou důvěrou.

Kainis nějak od začátku vytušila, že ať se bude psát cokoli, všechno už bylo předem pečlivě zváženo. Předtím často vídala, jak její paní diktuje dopisy jen tak mimochodem, tentokrát to však bylo něco jiného. Antonia ji rychle odvedla do jedné z malých místností, v nichž bylo větší soukromí, tam jí prstem ukázala na nízkou stoličku, sama neustále přecházela sem a tam a nemohla se dočkat, až si Kainis připraví rydlo. Došlo k nezvyklé výměně: v Římě obvykle vysoce postavení lidé seděli, kdežto méně významní a podřízení zůstávali stát. Sekretářku vycvičili, aby běžně zapisovala poznámky vstoje u lehátka, na němž spočívala paní.

„Jde o dopis císaři týkající se Lucia Aelia Seiana.“

V té chvíli Kainis všechno pochopila. Stručné úřední sdělení ji varovalo a zároveň ohromilo. Její paní se chystala toho člověka odhalit!

Antonia hlasem, z něhož číselá bolest, ale i rozvážnost, diktovala Tiberiovi dopis, který obsahoval fakta, s nimiž se vnitřně jen obtížně smířovala a která se císař určitě nerad dozví. Odhalila velké spiknutí. Taková senzace sice v Římě překvapí jen málokoho, přestože o ní málokdo promluvil nahlas, a tím spíš ne před císařem. V tomto domě, skrytém a chráněném před vlivem okolního světa, si Antonia všechno uvědomovala zoufale pomalu, ale lidé z jejího bezprostředního okolí ji

upozornili, že kdosi kuje pikle. Nedala na pouhé jejich slovo a všechno sama přešetřila. Díky svému výsadnímu postavení, jež zaujímal, se odvážila oznámit vše Tiberiovi a veškerá vznesená obvinění doložila výmluvnými detaily. Nevynechala ani tu část, která prokazovala spoluvinu její vlastní dcery.

Napsala císaři o tom, jak jeho přítel a prefekt pretoriánů osnuje spiknutí s cílem strhnout na sebe všechnu moc. Obávané postavení mu zajistilo věrnost četných senátorů i mnoha propuštěnců, kteří vládou impériu, a přední vojenští představitelé jsou podplaceni. V nedávné době byl zavalen počtami, což posílilo jeho vlastní ctizádost a vliv na vývoj událostí, který uplatňoval v celém Římě. Díky sňatku jedné ze svých příbuzných – Aelie Paetiny – s Antoniíným synem Claudioem se nastěhoval do císařského paláce, zasnoubil svou dceru Claudiovu synovi (chlapec však zemřel) a teď se mu po několika pokusech konečně podařilo přesvědčit císaře, aby mu povolil oženit se s Antoniínou dcerou.

Mezitím už svedl Livillu, potom buď sám otrávil jejího manžela, anebo ji přesvědčil, aby to udělala, a snažil se pomocí sňatku spojit s císařským rodem a tím legitimizovat vlastní postavení budoucího císaře. Jeho bývalá manželka, s níž se krátce předtím rozvedl, teď ovšem byla ochotná proti němu svědčit.

Seianus počítal s odstraněním Caliguly, který zaujímal přední místo mezi císařovými dědici. A kdyby starý císař odmítl zemřít z vlastního rozhodnutí, prefekt pretoriánské gardy byl očividně rozhodnut zabít Tiberia sám.

Když byl dopis podle diktátu dopsán, Kainis se ovládla a nedala na sobě znát, co si myslí. Jakmile na ni Antonia důrazně kývla, vyndala si z košíku nezbytné psací potřeby a soustředěně se pustila do prepisování dopisu na svitek.

Do místnosti vstoupil Antoniín nejspolehlivější otrok Pallas, měl na sobě cestovní plášť a bylo patrné, že je připravený převzít dopis a doručit jej. Paní mu gestem ruky nařídila, aby v tichosti vyčkal, dokud Kainis nedokončí svěřenou práci. Díky nově nabyté sebedůvěře opsala své poznámky bez jediné chyby, pracovala klidně a vytrvale, přestože jí vysy-

chalo v ústech a tváře jí hořely. Co svěřovala inkoustu a pergamentu, se mohlo stát rozsudkem smrti pro ně pro všechny.

Antonia si dopis důkladně pročítla a pak jej podepsala. Kainis rozehrála vosk, aby bylo možné svitek zapečetit. Toho se ujal Pallas.

„Nesmí padnout do cizích rukou,“ připomněla mu Antonia a bylo zřejmé, že jen opakuje předcházející pokyny. „Kdyby tě někdo zastavil, řekni, že jedeš na můj statek v Bauli. Dopis předej pouze císaři do vlastních rukou a potom počkej pro případ, že by se tě chtěl na něco ptát.“

Po těch slovech posel odešel. Pallas nebyl Kainidin typ. Byl to Řek z Arkádie, na první pohled ctižádostivý, a že se líbí Antonii, mladé otrokyni připadalo nemístné. Vydal se na cestu veselým bezstarostným krokem, který byl zřejmě nepatřičný. Ale bezstarostné vystupování možná mělo před vojáky a špehy zastříit důležitost jeho poslání.

Obě ženy zůstaly chvilku sedět bez hnutí.

„Odstraň všechny stopy z tabulek na psaní poznámek, Kainis.“

Otrokyně podržela tabulky nad plamenem lampy, aby vosk trochu změkl, a potom pečlivě přejela plochým koncem rydla přes všechny řádky. S pohledem upřeným na náhle hladký povrch řekla tichým hlasem: „To je zbytečné, paní. Stejně bych poznámky vymazala, ale každý dokument, který mi kdy diktujete, mám stejně vrytý do paměti.“

„Doufejme, že se tvá věrnost vyrovná tvé paměti,“ odpověděla Antonia smutně.

„Můžete se spolehnout na oboje, paní.“

„To bude pro Řím štěstím! Zůstaneš tady,“ prohlásila Antonia. „Nesmíš s nikým mluvit, dokud se ty záležitosti nevyřeší. Je to v zájmu bezpečí Říma, císaře, mého bezpečí a nakonec i tvého.“ Z hlasu jí zazněl mírný náznak znechucení: „Máš nějaké ctitele, kteří tě budou hledat?“

„Nemám, paní.“ Toho rána Kainis sice potkala muže, který jí celé hodiny nešel z mysli, ale dnešní večer jí všechno vymazal z paměti. „Mám jednu přítelkyni,“ pokračovala věcným tónem. „Má na starosti věnce a jmenuje se Veroniké. Možná se po mně přijde ptát, ale když jí vrátíš řekne, že pracuji u vás, určitě to bude stačit.“ Veroniké se ostatně nikdy ani v nejmenším nezajímala o Kainidiny písarské povinnosti.

„Mrzí mě, že tě tu musím uvěznit.“

„Budu se snažit to vydržet, paní,“ odpověděla s úsměvem mladá otrokyně. A klidně mohla ještě nahlas přiznat, že pobyt v Liviině domě pro ni bude znamenat velký zážitek.

Neměly co na práci. Palladovi bude trvat několik týdnů a možná i déle, než dorazí k Neapolskému zálivu a než císař stačí něco podniknout. Také se může stát, že se tam posel vůbec nedostane.

Ale i kdyby se Pallas na ostrov Capreae dostal, Kainis si na základě toho, co slyšela, uvědomila, že Tiberius docela dobře může odmítnout udělat, co mu Antonia v dopise doporučuje. Císař byl náladový a nevypočitatelný a kromě toho přece nikdo nechce slyšet, že byl zrazen. A i kdyby ho Antoniina uměřená slova přesvědčila, možná ani nemohl nic dělat, poněvadž pretoriánská garda měla v Římě absolutní moc. Zatčení jejího prefekta evidentně nebylo možné. Vojáci by Seiana bránili až do posledního muže.

Všude měl své lidi. Přelstít ho by snad mohla jen nečekanost Antoniina kroku.

Kapitola 3

Pro Kainidu to v mnoha směrech byla nejdůležitější léta života. Všechno jí připadalo až příliš snadné. Všichni ji až příliš ochotně přijímali a ji samotnou, třebaže nedůvěřovala úsměvům, to nakrátko vyvedlo z míry.

Žítí v soukromém domě bylo báječné. Dostala vlastní malou místnost, v níž mohla spát sama a nemusela se o ni dělit s Veronikou. Líbilo se jí vědomí, že konečně někam patří, i pocit soukromí.

Poněvadž se narodila a vyrostla v císařském paláci, Kainis nemohla mít vlast ani příbuzné; patřila k „císařově rodině“, ale z toho titulu byla pouze císařským majetkem. V jistém smyslu to znamenalo štěstí. Ušetřilo ji to hanby spojené s tím, že by byla nahá vystavena v řetězech na trhu spolu s Afričankami, Syřankami a Galkami s údaji o její povaze a zdravotním stavu na tabulce zavěšené na krku, zatímco by se jí různí muži vysmívali pohledem a hrubýma rukama jí ohmatávali prsa nebo sahalí mezi nohy. Zůstala ušetřena dlouhodobé nejistoty, skutečné špíny, barbarské krutosti a pravidelného sexuálního zneužívání. To všechno si uvědomovala a do jisté míry za to byla vděčná.

O svém otci nevěděla vůbec nic a o matce pouze to, že byla také otrokyně. Zřejmě ji měla u sebe, dokud byla ještě hodně malá; někdy se jí na pomezí mělkého spánku a probuzení vynořovaly útržky vzpomínek. Než ji dali do školy, v níž se bystré děti učily psát, matka jí propíchla uši, ačkoli si do nich mohla na kouscích niti věšet pouze kamínky. Určitě se domnívala, že její dcera už může začít přijímat od chytlavých mužů hroudy zlata. Všichni nesmyslně předpokládali, že mladá otrokyně musí být krásná. Kainis nikdy krásná nebyla, věděla, že její větší předností je chytrost, ale přesto ji to mrzelo.

Chytrá byla odjakživa. V dětství až nebezpečně. Naučila se to však

zastírat, aby se vyhnula schválností ostatních v dětské ložnici, a potom využívat tak dobře, že se její přítelkyně chtěla stát tak užitečně energická dívka, jakou byla Veroniké. Kainis sice byla samotářka, ale přesto chápala, že kolem sebe potřebuje mít lidi. Úměrně tomu, jak dospívala, její rozmrzelost postupně ochabovala, takže už netrápila sama sebe ani nedráždila dozorce projevy vzpurnosti. Ale měla v sobě naléhavou touhu dosáhnout co možno nejlepšího postavení.

Proto pro ni byla práce u Antonie tak důležitá. Kainis, povzbuzena důvěrou, jíž se jí právě dostalo, začala skvěle plnit svěřené úkoly. Jakmile jednou upoutala Antoniinu pozornost, otevíraly se před ní netušené možnosti. Vždy vzpřímená a klidná pracovala, jako by se vlastně nic nedělo, a uměřeným reagováním na to, co se dělo, si získávala čím dál hlubší důvěru své paní.

Diadúmenos, který určitě věděl, co se stalo, jí občas dával najevo řevnivost. Pořád byl vrchním sekretářem, ale Kainis mohla nabídnout své neobvyklé schopnosti. Byla žena a Antonia ve svých sedmdesáti letech postrádala ženskou společnost. Její paní nepotřebovala ani vyžle, s nímž by si mohla dělat, co by sama chtěla, ani nějakou příšernou semetricku, jež by se pokoušela dělat si, co by chtěla, s ní. Antonia zkrátka potřebovala nějakou rozumnou osobu – někoho, s kým by si mohla promluvit a komu by mohla bezvýhradně důvěřovat. A to vše zřejmě našla v Kainidě, ačkoli ji ještě neznala natolik dobře, aby si to sama přiznala. Dopus-tily se však společně šíleně odvážného činu (a kromě toho i tragického, protože jím Antonia odsoudila vlastní dceru). Nerozlučně sdílely tajemství a čekaly, jak všechno dopadne. A kdyby Seianus přišel na to, že ho Antonia udala, mělo by to osudné důsledky jak pro paní, tak pro otrokyni.

Život zatím šel dál. Rozhodující bylo zdání normálnosti. Návštěvy přicházely a zase odcházely. Aby nebylo porušeno utajení, Kainis se k nim vůbec nesměla přibližovat, ale poněvadž byla připoutána k domácnosti, dobrovolně se hlásila o jakoukoli přiměřenou práci. Patřilo k ní i vedení knihy návštěv. Kainis byla sekretářkou, která se dovedla učinit prakticky neviditelnou, a přitom důkladně zkoumala všechny osoby, jejichž jména sama zaznamenávala.

K Antoniiným osobním přátelům patřili bohatí muži konzulské hodnosti, například Lucius Vitellius a Valerius Asiaticus, kteří občas přiváděli své vlastní klienty. Kainis si brzy všimla, že ve Vitelliově doprovodu přichází Flavius Sabinus, jeden z těch dvou mladíků, kterým ukázala cestu v císařském paláci. Krátce předtím mu byl svěřen úřad *aedila*, což ho opravňovalo k tomu, aby byl v tomto domě představen, třebaže k zjednání faktického přístupu byl nutný patronát mnohem vlivnějšího senátora. Tyto neoficiální dvorské kruhy mohly být pro zchudlé neznámé muže z provinčních lepších rodin vhodným místem k získání vlivu. Měli tam příležitost k setkávání s dědici impéria Caligulou a Gemellem. Mohli hovořit s různými vyslanci. A jestliže byli ochotni dát se zesměšnit, mohli se dokonce seznámit s jediným žijícím Antoniiným synem Claudiem, který se v důsledku různých tělesných a duševních vad vůbec nezúčastnil veřejného života.

Kainis někde vyhrabala, že oba bratři pocházejí z Reate, menšího města – *municipia* – v Sabinských horách, a nad takovým rodištěm by římský snob posměšně ohrnul nos. Rodina najímala dělníky na sezónní práce a vydělávala si vybíráním daní ve své provincii. Otec byl kromě toho bankéřem. Doma sice něco znamenali, ale v Římě by se mezi senátorskými rodokmeny sahajícími až do Zlatého věku ovšem nutně museli obtížně prosazovat. Poněvadž Sabinus měl nárok na křeslo v Senátu, rodina musela vlastnit statky v hodnotě přinejmenším jednoho milionu sesterciů, ale jmění bylo očividně čerstvě nabyté, a pocházelo-li výhradně z výnosů půdy, Kainis mohla snadno dospět k přesvědčení, že si nemožnou dovolit větší každodenní výdaje.

S určitými potížemi způsobenými skutečností, že o něm nikdo nic nevěděl nebo nechtěl vědět, se nakonec od vrátného dověděla, že mladší z obou bratrů – Vespasián – se mezitím vrátil do vojenské služby mimo Řím.

Dne 17. října doručil konečně Pallas Antonii dopis z ostrova Capreae. Přčetla si jej o samotě a potom zůstala ve svém pokoji. Pallas se už znovu neobjevil.

Ještě před setměním se přesto všechno rozkřiklo v celé domácnosti

a následující den už každý v Římě věděl, k čemu vedl Antoniina zásah: aby obešel pretoriánskou gardu, císař se s celou záležitostí svěřil bývalým i nynějším prefektům *vigilů*, to znamená městských strážníků a hasičů. Jeden z nich – Macro – byl ve vši tajnosti jmenován novým prefektem pretoriánů. Přijel do Říma na zapřenou, předvolal si prefekta římských *vigilů*, který se jmenoval Laco, a společně připravili plán dalšího postupu. Po přijetí složitých předběžných opatření Macro přesvědčil Seiana, aby přišel do Apollónova chrámu na Palatinu, v němž zasedal Senát – a který byl vzdálený pouhých pár kroků od Antoniina domu. Seianus se dal přesvědčit, že tím pro sebe získá ještě větší pocty.

Jakmile velitel pretoriánské gardy vešel do chrámu, Macro poslal pryč jeho osobní stráž a nařídil, aby se vrátila do svého tábora (který pro pretoriány ironií osudu nechal v severní části města postavit právě Seianus). Pak vojáky vystřídal spolehlivými městskými strážníky. Sám Macro se poté odebral do pretoriánského tábora, převzal velení, zakázal pretoriánům opouštět ubytovací prostor a zabránil výtržnostem. Seianus mezitím zjistil, že dopis od Tiberia byl přísným odsouzením jeho samého. Pokusil se rychle opustit chrám, byl však zatčen *vigily*, jimž velel prefekt Laco, a urychleně dopraven do státního vězení na Kapitolu. Pretoriánská garda se nevzbouřila a brzy se jí podařilo podřídit novému velení.

Seianus byl spolu s ostatními účastníky *spiknutí* popraven. Zardousili ho a mrtvolu pohodili na Gemonských schodech vedoucích dolů z Kapitolu, kde ji lidé nejprve tři dny znesvěcovali a poté háky odtáhli a hodili jako nějaké smetí do Tiberu. Jeho sochy byly odstraněny z Fora Romana i z divadel. Děti byly rovněž zabity, dospívající dceru před smrtí navíc znásilnili, aby se kat neprovinil proti zákonu zakazujícímu zabít pannu. Řím měl své nelítostné zákony, ale tak to prostě bylo.

Antonia byla prohlášena za záchránkyni Říma a císaře. Tiberius ji pochválil za roli, již sehrála při odhalení *spiknutí*, a nabídl jí titul Augusty, provázený oficiálními poctami příslušejícími císařovně, ale vše odmítla se skromností, jakou od ní její obdivovatelé očekávali.

Od poloviny října a ještě dlouho v listopadu se v Liviině domě nepřijímaly žádné návštěvy. Běžný život však pokračoval, i když jen v omezené míře. Bylo nutné vést alespoň nejnnutnější korespondenci a přísně

se dodržovaly náležitě formy každodenního života. Mezitím do domu přivedli Antoniinu dceru Livillu, která byla s císařovým svolením svěřena do matčiných rukou.

Na rozdíl od předcházejících pobloudilých dcer, těch, jež pouze vedly nemravný cizoložný život pro vlastní potěšení, ale které netrávily císařské syny ani se nedaly svést k narušení stability Říma, Livilla neměla být poslána do vyhnanství na nějaký vzdálený ostrov či popravena vojáky. Zhanobila přísné zásady své matky Antonie i své proslule ještě přísnější babičky Octavie. Hloupě naletěla Seianovi. Pošpinila Augustův rod a znectila vlastní děti, vnuky a právoplatné císařovy dědice. Její postavení ji sice zachránilo před veřejnou popravou, avšak osud, který ji čekal, byl přesto nemilosrdný.

Antonia přijala Livillu do svého domu, zamkla ji samotnou v místnosti a nechala ji tam zemřít hladem.

Kapitola 4

Žal i radost někdy přijdou, ale pokaždé zase pominou. Livilliny výkřiky a úpěnlivé prosby o pomoc přešly v slábnoucí vzlyky a nakonec nastalo ticho. Ti, jimiž otrásl, že museli vyslechnout, co se dalo, se zvolna vzpamatovali, jak nejlépe uměli.

Napjaté ovzduší v Liviině domě se postupně uvolnilo a podobně jako celý Řím se vrátilo do stavu, který byl považován za běžnou všední každodennost. Stíny, jež se stahovaly nad impériem, se rozhodně rozptýlily a město si oddechlo úlevou.

Léta plynula. Zlé sny pomínuly. Život lidí se zlepšil. A Kainis si, když téměř dva roky nato mladší bratr Flavia Sabina otevřel dveře určité kanceláře v té části císařského paláce, v níž sídlily úřady, právě z toho důvodu zpívala.

A zpívala dost hlasitě, poněvadž se domnívala, že nablízku nikdo není. Kromě toho zpívala ráda, což by v Liviině domě ovšem šlo jen stěží.

Hned se zarazila.

„Bud' zdráva!“ pozdravil ji hlasitě Vespasián. „Vypadáš velice úspěšně!“

Vhrnul se do místnosti. Kainis si nasadila výraz zbožné úcty. UVědomila si, že mu vojenská služba v Thrákii skončila. V duchu ho vlastně očekávala.

Muži v jeho postavení se obvykle neplížili do císařských místností a nevyhledávali v nich otrokyně. Vespasián, na němž nebyly patrné sebemenší rozpaky, se důkladně rozhlédl.

Antonia si pro své kopisty vypůjčila prostornou kancelář. Vedla střídmou domácnost a snažila se získávat různé výhody mnohem bezohledněji, než by se slušelo vzhledem k její bezvadné pověsti. Tiberius by snad projevil takovou lakotu, že by požadoval nájem dokonce i od ovdovělé

příbuzné, ale nikdo mu neřekl, že tam je; podezíral všechny, že ho podvádějí, a tudíž to také dělali. Antonia si však v té době mohla dělat, co sama chtěla. Byla přece Matkou Říma.

V místnosti vládlo pochmurné ovzduší. Byla tam zima. Páchla po přezimujících zvířatech. Barvy na všech nástěnných malbách vybledly. Za císařovy nepřítomnosti rozsáhlé části jeho paláce chátraly a upadaly v zapomnění; správcům, ponechaným bez dozoru, nezáleželo na malování místností, o jejichž obývání sami neměli zájem. Kainis coby děvče, které se dovedlo postarat o řádný chod věcí, se rozhodla, že se spřátelí se správcem budov.

Vespasián šťoural do kousku omítky na stěně, která se nepříjemně vyboulila, a řekl: „Je přílišně nerovná.“

„Hrouťí se celý Řím,“ konstatovala Kainis. „Proč by to mělo být jiné s císařským sídlem?“

Tiberius zaujímal k veřejným stavbám nedůsledný přístup – začal stavět Augustův chrám a opravovat Pompeiovo divadlo, obojí však zůstalo nedokončeno. Předtím než odešel z Říma, obýval palác pouze sporadicky. Vespasián zabručel: „Měl stavět, jak se patří. Měl stavět víc a líp, povzbuzovat jiné a poskytnout náležitá měřítka.“

Potom si Kainis změřil kritickým pohledem.

Byly na ní patrné výrazné známky zlepšení. Vypadala čistě a upraveně. Antoniino služebnictvo smělo chodit s ostatními ženami do veřejných lázní. Tmavé vlasy měla na šíji svázané do uzlu a dostala kvalitnější oblečení. Pracovala sice na rozvrzaném stolku, který měl jednu nohu podepřenou kusem dřeva, ale přesto vzbuzovala velkolepý dojem, že paní je tady ona. Dosáhla povýšení a stala se přednostkou kanceláře. Žádná z podřízených písařek už tam nebyla; Kainis se zdržela tak dlouho úmyslně, poněvadž si užívala vlastní autoritu, když po nich četla a opravovala, co napsaly. A když se náhle setkala s někým známým, celá se rozzářila a ani se to nesnažila skrývat.

Navracející se tribun všechno hned pochopil; byla si jistá, že si všiml nepatrné změny jejího postavení.

„Postrach všech sekretariátů!“ dobíral si ji a zamířil k ní. Připadal jí větší a dokonce i zdatnější, než jak si ho pamatovala, důkladně opálený

v důsledku vojenské služby pod širým nebem. „Takový báječně děsivý pohled sršící z očí...“ Kainis na to nic neřekla.

Přistoupil až k jejímu stolku. Posadil se na okraj desky a rozhlížel se dál, jako by i takový zastrčený kamrlík v císařském paláci pro něho byl něčím novým. Olejová lampa se povážlivě naklonila. Kainis se vši silou opřela o lokty, aby se stůl nepřevrátil a návštěvník nespadol na podlahu. Poznal to, ale vůbec se nepokusil přenést váhu někam jinam. Založila si ruce na tabulkách, které právě stačila roztrdit, aby si Vespasián (který zvědavě natahoval krk) nemohl přecíst, co je na nich napsáno.

„Dobry večer, pane.“

Flavius Vespasianus se uměl, sice vzácně, ale pak tím úžasněji, usmát. „Rosteš. Posledně jsi mi řekla, abych se přeplavil přes Styx!“

„Sekretariát paní Antonie má úctu k výsadám úřední hodnosti.“ Kainis už směla být tak ironická, jak to snese osoba, na niž se obracela. Díky postavení své paní a odpovědnosti vyplývající z jejího pracovního zařazení se jí dostalo určité autority. Antoniini návštěvníci jí prokazovali úctu. „Už jsi zbohatl, tribune?“ popichovala Vespasiána.

„Bohatý nikdy nebudu, ale přesto pro tebe mám dárek. Vůbec se netěš, není to nic na sebe.“ Přišel zcela nečekaně a pod paží tiskl umaštěný balíček.

„Dá se to jíst?“ usmála se nečekaně.

„Dlužím ti klobásu.“

„A to má být všechno? Po dvou letech, pane?“

„Musel jsem odjet do Thrákie,“ odpověděl jí vážným tónem. „Kdybych byl zmeškal loď, znamenalo by to konec mé kariéry.“ Vespasián to však řekl, jako by tehdy vážně uvažoval o tom, že nechá loď plavat. Kainis se zachvěla zvláštním rozrušením, ale statečně je ovládla a nedala na sobě nic znát. Podal jí balíček. „Doufám, že máš ráda kyselé rybičky?“ Ano, měla je ráda. „Můžeš nadívané vejce?“

„Jen jedno?“

„Druhé jsem snědl cestou sem.“

Upřímně zděšená se neubráníla výkřiku: „Na ulici, pane?“

„Na ulici,“ přiznal se s klidem. Na okamžik v něm viděla pravého venkovského kluka, který ani neví, čeho se dopustil; potom přešel zkouma-

vým pohledem její zneklidněný obličej a pochopil vše. Kainis se křečovitě snažila potlačit úsměv vyvolávaný napůl potěšením a napůl rozpaky. Představovala si ho, jak se motá hlučnými římskými ulicemi. Zřejmě mu to projde. Zřejmě si nikdo nevšiml, že příslušník jezdeckého stavu, tribun čerstvě propuštěný z vojenské služby a schopný zastávat nejvyšší postavení ve státní správě, si jen tak chodí po ulicích, nese nějaký balíček a k dovršení všeho se ještě cpe nadívaným vejcem.

„Něco strašného!“ potvrdila naoko uličnickým tónem. „Tak to je tedy muž, který splácí své dluhy!“

„Nic podobného jsem ještě nezažil!“

Trpce ironická poznámka o strohosti jejích mravních měřítek ho samotného zarazila, vzápětí však pokračoval: „Už několik dní se tě snažím najít. Chodím k uzenáři tak pravidelně, že mě určitě podezírá, že mu pálím za ženou. Byl bych dnes přišel dřív, ale zabalili mi klobásu do zahozeného rukopisu nějakého druhořadého básníka. Víš, jak to chodí – nejdřív zaujme nějaký trochu neobvyklý obrat a pak si člověk uvědomí, že mezitím uplynula hodina a on pořád stojí na rohu, rozmotává papyrus a snaží se najít ten poslední strašný verš... Ale můžeme si ji dát spolu?“

Kainis se začínala děsit. Každým slovem se dožadoval pochopení. Byli spolu poprvé sami, ale vůbec se nepokoušel o nějaké projevy galantnosti a zároveň kvůli ničemu nevyváděl. Snad se domníval, že jezdci a senátoři vždycky přinesou na návštěvu něco k jídlu. Ty jeho hnědé oči dobře věděly, co s ní dělá jejich pohled. Zničehonic se z ní pokusil vytáhnout, co se stalo: „Po mém odjezdu do Thrákie došlo v Římě k dalekosáhlým událostem. Věděla jsi, co čeká Seiana?“

Kainis pořád považovala tehdejší Antoniin dopis za důvěrný. Kromě toho ji naučili, že má pozornost návštěvníků odvádět někam jinam. Přísně se zeptala: „Zřejmě jsi nepřinesl žádný chleba?“ A vzápětí – dřív, než se stačil zatvářit schlíple – sáhla někam pod stolek a vytáhla plochý kulatý bochníček, který měla schovaný pro sebe. „Raději bychom měli zajít do komory,“ řekla mu. „Nerada bych se dala přistihnout, jak jím kyselé rybičky a při tom místo ubrousku používám dopis své paní určený judskému králi!“

Kainis v té době už měla vlastní talíř. „Sice otlučený, nikoli však puklý, takže dost připomíná mé srdce...“

Vespasián se tomu ani náznakem nezasmál. Dovedl se tvářit nezaujatě, zatímco naslouchal, a tak Kainis mohla stěží poznat, jestli ho pobavila, nebo v něm naopak vyvolala úžas.

Tentokrát bylo jiné roční období. Jaro. Duben. Císař byl pořád pryč na ostrově Capreae. Dny se prodlužovaly, ale v císařském paláci, osvětleném velkým množstvím olejových lamp, které ovšem nebyly nikomu k užítku, opět zavládlo ticho.

Tentokrát měli klobásu studenou. Vespasián ji vlastnoručně rozkrájel. „Tahle mi nechutná jako tehdy ta tvoje; měl jsem se tě zeptat, co mám koupit...“ Byl tu uzený lukánský salám, dost okořeněný římským kmínem, ale zato v něm nebylo hodně saturejky a routy. Kainis si však nestěžovala. Byl to jediný dárek, jaký v životě dostala. Veroniké by se posmívala; pod dárkem si představovala něco trpytivého, co se snadno může dát do zastavárny.

„Když čekáme na splacení dluhu déle než rok,“ poznamenala Kainis laskavým tónem, „jsme vděční za všechno, co dostaneme.“

Vespasián se po chvilce zeptal: „Dávají ti alespoň někdy volno?“

Právě tomu se chtěla vyhnout. Ale protože byla hloupě přímočará, přiznala, jak to skutečně bylo: „Někdy.“

„Jak je trávíš?“

„Zítřa půjdu do divadla na *pantomimos*.“

Zdálo se, že ho to zajímá; v duchu na sebe měla vztek. „Slyšel jsem, jak zpíváš. A máš ráda tanečnický?“

„Mám ráda hru na flétnu. Při ní můžu zapomenout sama na sebe,“ zabručela, protože o tom nechtěla mluvit. Věděla, že se nikomu vysoce postavenému nemá co svěřovat s tím, co nosí v nitru.

„Ty přece nemáš proč na sebe zapomínat,“ naléhal na ni. „Chodíš s někým hodným?“

„Ale jistě!“ odsekla bez přemýšlení. „Se sebou.“ Zakousla se do křupavé kůrky chleba a úmyslně dělala, že se na něho nedívá. V rozhovoru nastala velmi krátká odmlka.

„Se žádným mužem?“

Teď už však byla pohotovější a dokázala se otázce vyhnout: „Muži nejsou příjemní, pane. Někdy jsou užiteční, občas zábavní, málokdy upřímní, ale hodní nejsou nikdy.“

„Ženy jsou horší, stojí nás spoustu peněz, a přesto nás nakonec zradí!“ Vespasián si ji dobíral. Kainis na to neřekla nic.

„Vlastně chodívám sama, protože mi vážně vadí, když na mě nějakí blbci mluví, když se hraje.“

Usmál se, poněvadž uznal, že něco takového se od ní dalo čekat. Je stejně cílevědomá jako on. „Kdo v tom představení vystupuje?“

„Blathylos.“

„A je to dobré? Možná bych taky přišel. Já nemluvím – vždycky při tom usnu. Naštěstí vůbec nechrápu.“

Nemohli spolu jít do divadla sami dva. Nesměli by sedět spolu; dokonce i ženy jeho společenského postavení musely přihlížet představením odděleně. Antoniina otrokyně v žádném případě nemohla být viděna sama v jeho společnosti. Přesto se však bez váhání zeptal: „Nesešla by ses se mnou po představení?“ Kainis se soustředila na žvýkání papričky z kyselé rybičky a snažila se zůstat mu dlužná odpověď. Vespasián si však její mlčení vysvětlil po svém. „Kde tě najdu?“

Bylo pozdě, už si zadala. Srdce jí prudce bušilo. „Mladý pán neví, kde se dává schůzka po divadle?“ napomenula ho a nadále se z toho bláhově snažila vyvléct.

„Slušné vychování.“

„Trošku staromódní, ne?“ Nebylo úniku. Bylo třeba jít s pravdou ven. Připomněla mu bez obalu: „Jsem přece otrokyní někoho jiného.“

„To uznávám.“

Probudil se v ní vzdor. „Tak dobře, jestli to myslíš vážně, můžeme se předtím setkat tady. Zeptej se kohokoli, najdou mě.“

Senátorův bratr se poprvé zatvářil rozpačitě. „Na koho se mám ptát?“ Určitě tedy má skromnější informační zdroje než ona.

Zhluboka se nadechla. Prozrazením jména učiní něco, co už nikdy nebude možné vzít zpět. „Kainis,“ řekla celá nesvá.

„Kainis?“ Zkusil si říct její jméno zvučným hlasem. Bylo řecké, to však

byl jen zvyk dodržovaný u otroků. „Kainis!“ zvolal znovu a vyslovením jejího jména se všechno stalo nesnesitelně důvěrným.

„Stačí jen pouhá Kainis,“ řekla tiše.

„Pouhé nic!“ odsekl vztekle. Domyslela si, že tím chce říct, aby se sama nesnižovala. „A poslyš, Kainido, každého návštěvníka se pokaždé zeptej, kdo je.“ Očividně chtěl, aby se ho zeptala, jak se jmenuje. „Nejzoufalejší výrok pod sluncem je říct ‚Někdo tě přišel navštívit, ale nevím, kdo to byl...‘ Nesmíš se dát přivést do nevýhodného postavení. Nemůžeš si dovolit žádné dohady o tom, jaké kdo zaujímá postavení, to musíš vědět jistě. Musíš posoudit, jestli někomu máš nabídnout obcerstvení, anebo jestli si zaslouží jen tvůj kultivovaný ironický posměch...“

Určitě se domníval, že zřejmě zapoměla, kdo je. Kainis ho však klidně přerušila: „Jmenuješ se Titus Flavius Vespasianus.“ Hned se s potěšením začal usmívat. Nejpodmanivějším hlasem mu odříkávala: „Tvým otcem byl Flavius Sabinus, občan města Reaty, takže patříš do kurie Quirinů, tvou matkou byla Vespasia Polla. Nosíš zlatý prsten příslušející jezdeckému stavu. Tvým patronem je povznesený Lucius Vitellius, který přivádí tvého bratra do Antoniina domu...“

„Mluvíáš s mým bratrem?“ skočil jí celý překvapený do řeči.

„Ne, to určitě ne.“ Kainis byla odhodlána dokončit svůj vtip: „Jsi druzhorozený syn bez sebemenší reputace, ale přesto se těšíš dobré pověsti, a proto musím být zdvořilá...“ Vespasián v očekávání toho, co bude následovat, zvedl koutek úst; měl rychle se kultivující smysl pro humor a líbilo se mu, co v ní stačil zahlédnout. A protože věděla, jak velice se mu to bude líbit, Kainis řekla: „Pokud jde o tu záležitost s obcerstvením, určila jsem tvé postavení už při našem prvním setkání!“

Kapitola 5

Když si jí Vespasián odváděl, vztáhl k ní ruce a rychle uchopil její dlaně. To jí nikdo předtím neudělal.

„Buď zdráva, Kainido.“ Při pozdravu mu hlas klesl o půl tónu. Jakmile opatrně vyprostila ruku z jeho stisku, dech se jí zarazil někde nad polovinou hrudního koše.

„Buď zdrav...“ Nevěděla, jak ho má oslovit.

Chvilí na ni hleděl nevyzpytatelným pohledem. „Tite,“ napověděl.

Jeho osobní jméno užíval málokdo. Jak bylo u Římanů zvykem, všichni muži jeho rodu – děd, otec, bratři i bratřanci – dostali šmahem jméno Titus, a proto byl pro všechny včetně domácích lidí Vespasiánem. Důvěrnost, již dovolil Kainidě, svou závažností odpovídala velikosti chyby, již se ten člověk s očima otevřenýma dopustil. Možná si to ani neuvědomoval, Kainis však ano.

„Vypadáš hezky.“

Pro jednou se však přece jen usmála. Antonia jí darovala novou tuniku.

Považovala za nutné zmínit se před Antonií o Vespasiánovi.

„Paní, až dnes večer půjdu do divadla, mám domluvenou schůzku s nějakým pánem.“ Těmi slovy se přivedla do očividně obtížné situace. Ve výrazu její paní se zřetelně projeví pochyby.

Stalo se to v místnosti Liviina domu, v níž byly stěny ozdobeny elegantními festony zeleně zavěšenými mezi sloupy pod vysokým pozlaceným vlysem, na němž byly zobrazeny drobné postavičky z fantastických městských výjevů. Antonia spočívala na dlouhém lehátku se šikmým opěradlem pro hlavu, kdežto Kainis se krčila na nízké stoličce s tabulkou na kolenou. Paní ráda usilovně pracovala bez přerušování, ale jakmile byly s prací hotovy, někdy sekretářku zdržela a chvíli si s ní povídala

o obyčejných záležitostech, které jí právě přišly na mysl. Dělal jí dobře, když se mohla uvolnit. Vzhledem k věku se už unavila snadněji, než si byla sama ochotna připustit. Dožila se dvojnásobného věku než mnozí jiní a překonala víc trápení než většina z nich.

Stará paní sebou pohnula. Její pečlivě udržovaná pleť si dosud zachovávala příjemnou vlácnost a hladkost, ale obličej jí pohubl a od Livillina neblahého konce v něm jemnými vráskami v koutcích očí pomalu zanechávalo stopy zoufalství.

Začínalo to být trapné.

„Proč mi to říkáš?“ zeptala se Antonia. „Chceš snad, abych tě nikam nepustila?“

Kainis se vystavovala velkému nebezpečí. Když vrchní sekretář Diadumenos kdysi upozornil, že Antonii je nutné hlásit každý pokus o sblížení ze strany jezdců nebo senátorů, měl na mysli služební záležitosti; nic jiného se mezi nimi a paninými otroky i otrokyněmi nemělo odehrávat.

„Raději jednám otevřeně, paní.“

V ostatních domácnostech se však považovalo za samozřejmé, že k jiným stykům docházelo... Ne tak u Antonie. A jestli ano, tak nikdy ne otevřeně.

Ačkoli znala Kainis už několik let, paní vzápětí dospěla k závěru, že otrokyně přestala dbát o morálku a mohla by se stát snadnou kořistí nějakého politického žraloka. To ovšem nebyla pravda; sekretářka vždy byla úzkostlivě poctivá.

„Chceš, abych ti schválila, že se přátelíš s nějakým mužem? Jak dlouho už s ním něco máš?“

Kainis odpověděla stručně: „Nic mezi námi není. Nevím ani, jestli o to stojí.“

Antonia sebou netrpělivě pohnula. „No tak, řekni, kdo to je.“

„Flavius Vespasianus, jezdec z města Reate. Jeho rod nezaujímá výjimečné postavení, ačkoli bratr Sabinus už u nás několikrát byl jako klient Lucia Vitellia. Paní, už dávno ses mě ptala, jestli mám nějaké ctitele, a tehdy jsem ti jasně řekla, že ne.“

Antoniin výraz se trochu zmírnil. „Tak co má tedy tohle znamenat?“

„Bezvýznamné přátelství, které jsem navázala s člověkem, který právě přišel do Říma, nic víc.“ Jak by také mohlo? Už pouhá nemožnost

něčeho takového ji naplnila hrůzou. „Sloužil v Thrákii a má v Římě hrstku přátel.“

„Ale přesto tě vyhledal!“

„Jsem přesvědčena, že k tomu došlo jen náhodou.“

„Ničemu takovému vůbec nevěř. Usiluje jen o tvou přízeň, nebo mu jde i o vliv?“

„To nevím,“ připustila Kainis. „Ale jakmile zjistím, o co mu jde, tím spíš ho budu moci zbavit bláhových představ.“

Antonia si podrážděně povzdechla. „Namlouváš něco sama sobě, nebo se snad snažíš namluvit něco mně?“ Kainis se moudře zdržela odpovědi. „Svěřila ses někomu jinému? Myslela jsem, že se přátelíš s tou Veronikou, nemám pravdu?“

Kainis s bolestným odporem konečně pochopila, jak přátelství s Veronikou ohrozilo její postavení. Využila proto příležitosti a řekla nahlas, co si myslí: „Veroniké má dobré srdce. Mám ji ráda, ale to ještě neznamená, že obdivuji život, jaký vede. A na můj neměla vůbec žádný vliv, paní.“ Usmála se konejšivě. „Před Veronikou jsem se o Vespasiánovi ani slovem nezmínila.“

„Nedovolím, aby ctižádostiví mladíci využívali mého služebnictva,“ prohlásila rezolutně Antonia, přestože se jí líbili lidé, kteří se jí dokázali otevřeně postavit; uměla projevit slabost.

Kainis si řekla, že dá najevo, jak dovede být prozíravá. „Cením si svého postavení natolik, že bych je za žádnou cenu neohrozila nějakou pošetilostí. Kromě toho, paní, je-li váš dvůr považován za vhodné místo pro mladé muže, kteří to chtějí někam dotáhnout ve veřejném životě, jak tomu ostatně musí být, Vespasián a jeho bratr si k němu už stejně zjednali přístup. Někdo, snad jejich otec, zajistil, že se jich ujal Vitellius. Vespasián si přece nemůže myslet, že by si známostí se mnou mohl nějak pomoci.“

Po těch slovech se zdálo, že tím paní pobavila. „Tak co tedy, moje milá, vlastně chce?“

„Nejspíš to, co chtějí všichni ostatní,“ prohlásila Kainis a obě ženy se společně smály a pokyvovaly zasvěceně hlavami. „Čeká ho zklamání! Paní, a kdyby ze mě chtěl vymámit nějaká vaše tajemství, určitě bych ho

různě odbyla. Jsem přesvědčena, že si je toho vědom – jak jsem řekla, bojím se, že je to jen mladík, který v Římě nemá přátele. Nedělám si vůbec žádné iluze; jakmile si najde své místo ve společnosti, okamžitě to se mnou skončí.“

„Patrně sis všechno důkladně rozmyslela.“

„To přece dívka v mém postavení musí,“ odpověděla Kainis tiše.

Antonii, která ji očividně protežovala a nerada se míchala do soukromých záležitostí svého služebnictva, rozhovor už zřejmě přestával bavit.

„Udělalas ji dobře, že ses mi svěřila. Nechci tě připravit o příjemnou společnost. Ale postavení je třeba ctít...“

„Jsem pouhá otrokyně,“ souhlasila Kainis tichým hlasem. „Chce-li mít milenku, musí se ohlédnout po nějaké jiné.“

„To ovšem bude platit jen do té doby, co se tím budeš řídit. A pokud ho dokážeš přimět, aby se tím řídil i on. Hlavně nedopusť, aby se tě na něco ptal,“ řekla nahlas Antonia a v duchu si pomyslela: Hlavně abys nepřišla do jiného stavu. Nenuť mě, abych tě musela potrestat, nezklam mou důvěru. Pak přidala varování: „A nenech si ublížit.“

Mladá otrokyně si na koleni urovnala psací tabulky a trpce se usmála: „Děkuji vám, paní, za dobré rady.“

„Kainido, ty se podceňuješ!“

Antonia viděla v dívce před sebou totéž, co v ní určitě vidí Vespasián – jemnou, bystrou, zajímavou podobu, již se vyznačuje inteligentní žena; vzezření, které přitahuje oko, ale zároveň i povznáší ducha. Muž, který má dostatek vkusu, aby dokázal takové vlastnosti obdivovat, je nebezpečnější než nějaký záletník či podnikavec s postranními úmysly.

Antonia sebou hněvivě trhla na polštářích, jež měla nastlané pod zády, a dodala mírnějším tónem: „Řekni Athénaidě, aby ti našla nějaké slušné oblečení.“

Kainis se polekala. Předtím si od Veroniky chtěla půjčit ten nejlepší modrý šat, poněvadž věděla, že si přítelkyně vysloužila pozvání někam, kde jí bude stačit jen stříbrný kroužek na kotník a proužek gázy.

„Něco se pro tebe najde,“ zopakovala Antonia ostře.

V té chvíli si Kainis, ačkoli se nespolehala na podporu jiných, uvědomila, že tím, jak promluvila nahlas, zmírnila Antoniiny přísné zásady.

Paní si ji teď bude hýčkat a leccos jí dovolí. Získala víc než pouhou dobrou vůli své paní. Stala se její oblíbenkyní.

Něco se pro ni našlo – ale něco opravdu báječného! Athénais, která udržovala Antoniino šatstvo v dokonalém stavu, jí to přinesla do její komůrky. V obličejí jí při tom hrál plachý úsměv. „Pamfila se sice šklebila, ale posílá ti tohle!“ Zmíněná otrokyně měla na starosti paninu garderobu. Sama vždy dbala, aby ostatní ohromovala svým zjevem, ale rozhodně se nedalo říct, že by se ráda loučila s pěknými věcmi a dávala je ostatním otrokyním.

Kainis překvapením hvízdla, až se Athénais musela zasmát. Velice sekretářku obdivovala za to, že umí číst a psát, třebaže hned po příchodu do Antoniiny domácnosti dala najevo, že je ochotna bavit se s každým, kdo to má v hlavě alespoň trochu v pořádku. Athénais jí hned přiměla, aby si šaty vyzkoušela, vzápětí si sedla na podlahu, aby změnila délku, a zatímco se jí obratné prsty jen míhaly, mračila se soustředěním. Vypadala snad ještě vzrušeněji než sama Kainis.

„Ty bys asi nemohla přemluvit Pamfilu, aby mi našla ještě tuniku?“

Athénais si pohrdavě odfrkla: „Ty by sis o ni zřejmě nechtěla říct sama, vid’?“

„Kdepak, vím, co si můžu dovolit, moje milá!“

Tak se stalo, že Kainis nakonec nešla na pantomimos ve vlastním úboru, ale v šatu, který kdysi patřil dceři Marka Antonia. Na medově hnědém odstínu byl opravdu patrný rodokmen i to, že kdysi stál mnoho peněz. Veroniké by jej považovala za fádňí, ale Kainis měla smysl pro pravou eleganci. Šaty byly ušity z plátna protkávaného v Tyru čínským hedvábím, materiálu, který byl tak lehký, že se, jak se sama přesvědčila, dal nosit s úžasným potěšením. Látka se poddávala každému jejímu pohybu, měkce přiléhala k pleti, v denním horku příjemně chladila a ve večerním chladu jemně hrála.

„Vypadáš pěkně,“ ocenil její vzhled Vespasián. Něco takového jí žádný muž nikdy předtím neřekl a žádného ani nenapadlo, že by jí to říct měl. Ale jako obvykle si ji při tom zkoumavě měřil pronikavým pohledem. „Vypadáš šťastně.“

Kainis si poprvé letmo ověřila, že nádherné rysy a elegantní oblečení sice pomáhají, ale skutečně krásný vzhled přesto závisí na šťastném rozpoložení nitra. „Říkáš šťastně?“ zeptala se s lehkým náznakem ironie v hlase. „Ale to brzy přejde, když si děvče vyjde s někým, kdo má prázdný měšec! Půjdeme pěšky?“ zeptala se na usmířenou.

„Na nosítka pro svou společnici ještě mám.“

„To jistě,“ řekla si polohlasně pro sebe. Žádný otrok takhle necestoval. Dobírala si ho, aby zakryla vlastní stísněný pocit. „Ale já jsem myslela, že když takhle utratíš drobné, co máš, nebudeš si o přestávce možná moci dovolit medový koláč.“

„Díky!“ odpověděl a nečekaně jí tím vyšel na půl cesty vstříc. „Opravdu se mi líbí děvčata, která se vyznají v praktických záležitostech.“

Kainis si už podruhé v tom týdnu v duchu řekla: „Dívce v mém postavení přece nic jiného nezbývá.“

Dál šli pěšky.

Kapitola 6

Chodit po Římě znamenalo prodírat se jedním jediným rušným městským tržištěm. Prodávalo se hlavně ráno, dokud se budovy a vzduch v ulicích nesnesitelně nerozžhavily, ale v duchu středomořských zvyklostí po dlouhé siestě – lehkém obědě, spánku a letném milování – čilý obchodní provoz, ovšem v uvolněnější podobě, znovu ožíval k večeru. A právě v té době si Kainis a Vespasián spolu vyrazili.

Vyšli z Palatinu, jednoho ze sedmi římských pahorků, na jehož úpatí si členové císařské rodiny a ti, kdo byli natolik zámožní, aby je mohli napodobovat, postavili v příjemné samotě pohodlná sídla s nádherným výhledem na Forum Romanum. Když sestoupili po úbočí dolů, zamířili do Balbova divadla, k němuž se přicházelo po Triumfální cestě kypící živým ruchem. Římská říše poskytovala okolnímu světu příklad elegance veřejných budov, promyšleně rozmístěných na rozlehlých prostranstvích, širokých ulic a nových měst postavených na základě geometricky projektované sítě ulic, která měla čtverhranný půdorys jako vojenské tábory, v nichž měla svůj původ. Samotný Řím však zůstával osm set let starou pláství, samovolně se rozrůstajícím bludištěm křivolakých uliček, které se hned šplhaly nahoru a hned zase svažovaly dolů po sedmi pahorcích a často nebyly ničím víc než nepostačujícími průchody, všelijak se klikatícími úzkými uličkami, nikam nevedoucími zákoutími a hroutícími se slepými uličkami. A všechny praskaly ve švech pod náporem rušného provozu.

„Tady se mi určitě ztratíš,“ zabručel Vespasián. „Raději se mě drž za ruku.“

„Ale to ne!“ Kainis, celá zkoprnělá hrůzou, schovala ruce pod lehkými záhyby *stoly*. Vespasián zachmuřeně svažtil obočí; mladá otrokyně nehodlala ustoupit.

Tlak lidí v úzkých uličkách ovšem nemohl odradit tak statného člověka, jakým byl náš mladý příslušník římského jezdeckého stavu. Jak beze spěchu kráčel, držela se bezprostředně za jeho širokými rameny; razil si cestu slušněji, než jak kdy dokázala většina mužů jeho stavu. Často si ověřoval, jestli ji snad neztratil, ačkoli tušila, že vnímá její přítomnost dostatečně citlivě a hned by poznal, kdyby ji nával davu od něho oddělil. V jednu chvíli se mezi ně netrpělivě vetřel nějaký nosič vody se dvěma divoce šplí-
chajícími putnami zavěšenými na ohnutém bidle, který běhal od obecní studny do horních bytů v činžovním domě; chytila Vespasiána za tógu, ale on už se svým nečekaným úsměvem zpomalil, aby na ni mohl počkat.

Když se dostali do menších uliček, po obličejích jim tančily skvrny slunečního světla; byly tak úzké, že daleko mezi okraji střech šestipatrových domů, jejichž přeplněné byty se vršily jeden na druhý jako věže z přílippek přísátých ke skále, stěží stačili zahlédnout oblohu. Všude před nimi se otvíraly taverny a dílny, poněvadž ve dne se žilo na ulici. Pilíře arkád byly ověšeny výrobky ze všech možných kovů – bronzovými konvicemi a měděnými džbány, které měly uchy provlečené řetězy, takže vypadaly jako nějaké neskutečné náhrdelníky. Oba obešli nachýlené haldy hrncířských výrobků a vzápětí sehnuli hlavy, aby nevrátili do košíků visících na provazech nad nimi. Protáhli se okolo dotěrných prodejců s mísami syčícího horkého zapečeného masa, tiskli se zády pod balkony pokaždé, když se kolem nich hnala nosítka, zastavili se, aby mohli sledovat partii dámy hranou na improvizované desce nakreslené v prachu. A tak, unášení hlukem, pachy a strkáním davu hovořícího nejrůznějšími jazyky, jímž se občas museli dát bezmocně zmítat, nakonec došli k cíli své cesty.

„Ukaž mi svou vstupenku!“ poručila mu Kainis. „Abych tě pak mohla najít. Ale nemávej na mě!“ Se vši vážností jí ukázal kotouček ze slonoviny, na němž si přečetla číslo jeho sedadla a naučila se je nazpaměť. „Jestli mě ještě chceš vidět, počkám na tebe po představení támhle u budky toho jasnovidce. Kdybych odešla dřív, dám ti vědět.“

„Budu tam,“ souhlasil zasmušile.

Ženy v divadle seděly na horním konci třetího pořadí sedadel, až za místy vyhrazenými mužským divákům stojícím na různých stupních společen-

ského žebříčku; Kainis si našetřila na vstupenku, aby nemusela stát na horní terase mezi cizinci a méně přičinlivými otroky. Ale i z tak vysokého bidýlka brzy zpozorovala Vespasiána; už si zřejmě stačila zapamatovat, jakým způsobem se pohybuje. Při představení obvykle věděla, co přijde, snad dřív než herec, dnes se jí však Blathyllos neustále rozplýval před očima. Nedokázala se soustředit a mysl jí neustále bloudila ke čtrnácté řadě v prvním pořadí, které bylo vyhrazeno římskému jezdeckému stavu.

Umění tragického pantomímu už bylo přivedeno téměř na samotný vrchol dokonalosti. Psalo se jen málo nových her a ty, jež se hrály, tvořily součást společenské paměti. Náladu příběhu vytvářel orchestr složený z dechových a bicích nástrojů, kdežto slova, která obecnost většinou znalo nazpaměť, zpíval buď malý sbor, anebo nějaký sólista. V té době ve hře vystupoval pouze jeden herec, který hrál všechny role; k tomu se udržoval přísným režimem zahrnujícím dietu a cvičení. Činy předváděl pantomimou a tancem, přičemž každé gesto, každý pohled, každý jemný pohyb svalů, každá přesně ovládaná nervová reakce probouzely představivost a jejím prostřednictvím promlouval k srdci.

Blathyllos byl opravdu skvělý. Zpočátku upoutal pozornost diváků tím, že prostě zůstal nehybně stát a donekonečna napínal jejich zvědavost. I ten nejnepatrnější pohyb byl patrný až do zadních řad hlediště a stejně jako ve všech nejlepších divadlech byl proveden bez sebemenšího patrného úsilí. Využíval napětí, hrůzu, zmatek, city, radost. Dal jim prožít hrdinství, lítost, hněv, touhu, žal a triumf. Před koncem si dokonce i Kainis připadala úplně vyždímaná. Závěrečný potlesk ji zastihl, jak bezmocně mrká, má sucho v ústech a je na chvíli zasněná.

Když vyšla na ulici, prožila nepříjemný okamžik, v němž podlehla obavám, že si pro ni Vespasián nepřijde. Čekala sice tak daleko od valícího se davu lidí, aby ji nemohl přehlédnout, ale přesto dost blízko vchodu, aby ji neohrožovali kapesní zloději a kuplíři. Zahlédla Vespasiána, který – jak si byla jistá – mířil opačným směrem. Ještě celá rozrušená ze zhlédnutého dramatu tomu prostě nemohla uvěřit. Podlehla zmatku a div se nevydala na zpáteční cestu sama.

Vespasián se vynořil z rozcházejícího se davu právě včas.

„Buď zdráva, Kainido!“ Určitě si došel pro dva otroky, buď jeho

vlastní, ale mnohem spíš bratrovy, kteří ho teď, každý s klackem za pasem, následovali. „Nezlob se, doufám, že jsem tě nenechal čekat?“

„To nic,“ zalhala elegantně.

„Chceš si dát předpovědět, co tě v budoucnosti čeká?“ Vespasián se při těch slovech díval na boudu; ve chvíli, kdy promluvil, se z vchodu napůl zastřeného kusem hrubého plátna jako nějaká loutka vynořil muž zlovolného egyptského vzezření s červenou špičatou čapkou, zcela bezzubý, ale na první pohled schopný věstit případným zákazníkům. „Zaplatím ti to – nebo se snad bojíš?“ Kainis se ovšem bála máloceho. Neodpověděla a Vespasián na ni naléhal: „Nebo snad nevěříš horoskopům? Ty jsi ale nedůvěřivá osoba!“

„Vím, co mě v budoucnosti čeká: těžká práce, těžký osud a smutná smrt v smutném věku!“ ujistila ho Kainis chmurně. „Nemůžu k němu jít. Musela bych říct, kdy jsem se narodila.“

Chvilku nechápal, co tím míní.

Každý svobodně narozený římský občan, muž stejně jako žena, byl do osmi nebo devíti dnů zaznamenán u cenzora. Svobodní občané oslavovali narozeniny i výročí narození předků a členů rodiny stejně jako nejšťastnější soukromé svátky, při nichž zdobili domácí bůžky věnci, a každý, kdo jim byl povinován úctou, přicházel poděkovat za přízeň. Významní lidé slavili narozeniny politických představitelů, které obdivovali. A císařovy narozeniny byly státním svátkem.

Kainis ovšem byla otrokyně – ani nevěděla, kdy se narodila.

Vespasián reagoval rychle; teď není třeba nic vysvětlovat.

Z hrdosti to však přesto udělala, když chtěla, dovedla být někdy krutá: „Narození harantů vzešlých z mladých otrokyní hrdí otcové oficiálně neoznamují. Skutečnost, že existují, se potvrzuje pouze tím, že tu právě stojím před tebou, tělo z masa a kostí, zahalené novým šatem. Dnešní filosofové mi možná přisuzují duši, ale nikdo – při bozích, vůbec nikdo! – mi nevnutí osud, který se dá předvídat!“

„Uf!“ vyhrkl. Ulevilo se jí. Neomluvil se, nebylo ani proč. Místo toho se věcně, jak měl ve zvyku, obrátil na jasnovidce: „Tak to je tedy potíž, ale můžeme tomu děvčeti dopřát nějakou útěchu?“

Mužičkovi vzplál v očích záblesk záluďnosti, na niř byl zvyklý. Byl zahalen do nečistých hadrů, které měly vyvolat dojem orientální tajemnosti, ale pro Kainidu byly pouhým projevem hanebné úrovně hygieny, jeř vládla v Římě IX. Nad hlavou se mu občas na provázku zatřpytil pozlátkový zvěrokruh. Jedné z Ryb upadl ocas a Blíženci se pomalu, ale jistě vymaňovali ze svého nebeského objetí.

„Její tvář se nikdy nemůže objevit na mincích!“ zaječel nečekané hvězdopavec vysokým pisklavým hláskem. To je ale úžasné dvojsmyslné, pomyslela si v duchu Kainis. Astrologovi se podařilo naznačit, že ho do žaludku právě nad tím, co měl náhodou k večeři, zasáhl nějaký nepřijemný záblesk pravdy. Kainis usoudila, že by to nemohlo být zdravé, kdyby to dělal každý den. Ten člověk zavrával a Vespasián hodil několik drobných měděných mincí do usmolené dlaně, která se navzdory vytržení, do něř upadl její majitel, pohotově nastavila. „Má dobrý život, tak ji také čeká dobrá smrt. Kosti lehké jako dřevěné uhlí, řídké vlasy..., odchází k bohům zahalená v purpuru, caesar truchlí, jeho paní ho navždy opustila, to je zásadní změna v jeho životě...“

Astrolog zmlkl, vzápětí prudce vzhlédl a oči měl potemnělé prožitým otřesem.

Vespasián si zalořil ruce. „S tou zradou opatrně,“ upozornil jasnovidce dobrosrdečně, „ale jestli někdo touří po mé holubiče, rád bych na něho byl připraven! O jakého císaře jde? Doufám, že ne o toho starého kozla...“ Měl na mysli Tiberia. „Poznal jsi snad značku prádelny na jeho plášti?“

Kainis, celá v rozpacích nad tím, že ji nazval svou holubičkou, se stáhla do sebe a zabrbala: „Císařové nemají jmenovky, na purpuru se to považuje za zbytečné, chápeš?“

Hvězdopavec si Vespasiána změřil přesně vypočítaným vytřeštěným pohledem.

Kainis se rozběhla.

„Půjdeme pěšky?“ navrhl Vespasián, když ji dostihl a odrfl si.

Poněvadž si nechtěla dát líbit, aby ji znepokojovaly podvodné předpovědi nějakého usmoleného Egyptana zabaleného do špinavé řecké při-

kryvky, Kainis přátelsky zabručela: „Jak vidíš, už jdu po svých. Předem jsem počítala s tím, že utratíš peníze na zpáteční cestu v nosítkách za nesmyslné pamlsky a vlašné víno od kdejakého dotěrného kramáře.“ Věděla však, že vůbec nevstal ze svého sedadla.

„Nemáš proč být protivná,“ povzdechl si a uchopil ji za loket, aby zpomalil její krok. Nečekaně se v ní probudilo sebevědomí a sama zmírnila tempo své rázné chůze.

Připadalo jí divné, že ji doprovázejí jiní otroci. Kainis si s potěšením všimla, že poté, co si ji přirozeně prohlédli zvědavýma očima, aby se přesvědčili, co jejich mladý pán ulovil, Vespasiánovi tělesní strážci vůbec nedávali najevo, že by proti ní něco měli. Děvče dělá, co umí, tak jí přejeme štěstí.

„Líbilo se ti to představení, pane?“

Sice dobře věděl, jak touží, aby sdílel její nezřízené nadšení, přesto však neustoupil ani o píď. „No, nebylo to špatné. Určitě jsem neusnul.“

„Ale nebyl jsi celou dobu vzhůru!“ odsekla našťavaně. Vzápětí si uvědomila, že si ji dobírá, a zmírnila tón: „Pokud jsem to mohla posoudit shora, nebezpečně ti klímbala hlava, ale určitě jsi nechrápal. Zřízenci do tebe v jedné chvíli už chtěli šťouchnout, ale ty ses probudil sám.“

„Ále!“ Naznačil, že by mohla dostat jednu za ucho.

Dopustil se tím však vážného společenského prohřešku. Kainis si naléhavě uvědomila své postavení – že je pouhou otrokyní. Odmítla na takovou hru přistoupit, šla vzpřímená, s očima strnule upřenýma před sebe. Vespasián na sobě nedal nic znát, ale co ho znala, už nikdy nic takového nenaznačil. Až přehnaně přátelským hlasem se zeptal: „A co ty? Jsi ráda, žes na to šla?“

„Ano, byla jsem šťastná.“

„Dobře.“

Dohodli se, že půjdou podél Tiberu, přejdou přes Agrippův most na protější břeh a projdou se v Caesarových zahradách. Za večerního šera z nich dýchal chlad, působily trochu zlověstně a kolem hlav chodců se rojila hejna mušek. Nedali se tím však odradit a prošli je celé; ostatně v Římě nebylo mnoho jiných slušných míst, kam by jezdec s mladou otrokyní někoho jiného mohl jít. Nakonec se ji Vespasián chystal doprovodit domů.

Na Palatinu by mělo být dost světla od planoucích pochodní, ale nejdřív se tam bylo třeba dostat; jeden z jeho otroků se tedy stal světlonošem nesoucím lucernu. Úzké uličky však přesto zůstávaly temné a Kainis se začínala bát, že si na ni Vespasián začne na veřejnosti dovolovat. Ve skutečnosti ji však nejvýš lehkým dotekem na rameno, po němž nic nenásledovalo, dostal do bezpečí domovního portiku nebo k zavřenému průčelí krámu, když v nebezpečné blízkosti okolo nich kodrcaly vozy stavitelů nebo káry rozvážející víno. Doufala, že si nevšiml, že jí však i z toho naskočila husí kůže.

Vespasián si toho ale všiml. Jak měl ve zvyku, zeptal se bez obalu: „Kainido, vspíš se teď se mnou?“

„Určitě ne!“ vyštěkla, a jakmile to vyslovila nahlas, zaplavila ji celou vlna úlevy.

„Nelíbím se ti?“

„Líbíš se mi až moc!“ uslyšela náhle vysvětlení, které se jí podvědomě vydralo z úst.

Vespasián jí zastoupil cestu a donutil ji, aby se zastavila. „Co to, prosím tě, má znamenat?“ Byl mohutný, naprosto strohý a společenským postavením ji zdaleka převyšoval. To jí opravdu vyděsilo. Měl bradu strnule zvednutou a rty zkrivené vztekem.

Kainis mu hleděla do obličeje a srdce jí prudce bušilo. „Znamená to, že si nemůžu dovolit riskovat. Přece jsem ti řekla, řekla jsem ti hned na začátku – jsem majetkem své paní a záleží mi na jejím souhlasu. Raději pojďme dál, lidé se na nás dívají.“

Přešel to bez povšimnutí. Stál na ulici a odmítal se hnout z místa.

„A ty se musíš postarat sám o sebe,“ zabručela nevrle. „Najdi si nějakého bohatého senátora se slušnou dcerou, s níž se budeš moct oženit. Potřebuješ pořádné věno v podobě pozemků, a chceš-li to v životě někam dotáhnout, musíš získat úctyhodné postavení ve společnosti.“ To byla samozřejmě pravda; uznal, že její rada je moudrá. Povinnost a slušnost velely, aby se občan oženil, a sice se ženou z dobré rodiny a s dobrou povahou, a potom s ní zplodil potomky. Na tom vždy závisela, jak napsal Horatius, strmá cesta ctnosti – *cursus honorum* –, po níž se ubíral služební postup na úřednické dráze každého senátora, který jí byl dbalý.